БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 174 (8394) | 1957 оной июлиин 25, четверг | Сэн 20 мүнгэн

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮД

Манай газетын уншагшадһаа үдэр бүри олон бэшэгүүд редакцида орожо байдаг. Эдэнэр редакцида олон янзын асуудалаар бэшэдэг, һанамжа дурадхал оруулдаг байна. Хүдөө ажахын хүдэлмэришэд ойрын жэлнүүдтэ хони олоор үсхэбэрилхэ, нооһо ехээр абаха арга боломжо тухайгаа, һү, тоһо, мяха ехээр абаха тухай, үбһэ тэжээл бэлдэжэ байһан тухай, мүн бусадшье асуудалнуудаар бэшэнэ. Ямаршье асуудалаар бэшээ хадаа хүдөө бэшэгшэд парти, правительствын табиһан гол шухала зорилго бэелүүлхээр улад зоной бэлэн байһые эли тодоор харуулна.

Бии байһан арга боломжоёо элирүүлжэ, ажахыгаа улам хүгжөөхын түлөө, Эхэ орондоо эдеэ хоолой зүйл элбэг ехээр үгэхын түлөө тэмсэжэ байһан тухайгаа хүдөө бэшэгшэд—колхозууд болон совхозуудай, МТС-үүдэй түрүү хүнүүд редакцида ходол бэшэжэ байдаг. Эдэнь газетын хуудаһануудта толилогдодог байна. Мүн зарим хүнүүд тусгаар асуудал табидаг. Жэшээнь, манай газетын һүүлэй номернуудта хүдөөгэй аршаан тухай асуудал табигдаад байна. Манай газетые уншагшад хүдөөгэй аршаан бүхэниие бүхы талаһаань шэнжэлжэ үзөөд, амаралта, аргалалгын газар болгохо, медицинын талаһаа хинамжа хэхэ гэһэн дурадхал оруулна. Энэнь тон зүб. Юун бэ гэхэдэ, хүдөөгэй аршаанууд зарим газартаа архи тамхинай, хаарталдаанай газар болодог гээшэ. Энээниие болюулхын тулада нютагай органууд, түбхын түрүүндэ элүүрые сахиха таһагууд зохихо хэмжээ абаха, нютагай аршаануудые ёһото аргалалга, амаралтын газар болгохо ёһотой.

Манай газетын хүдөө бэшэгшэд хүдөө нютагуудай ажалшадай, илангаяа малшадай культурно-ажаһуудалай эрилтэ мууса хангагдана гэжэ ходо мэдээсэдэг байна. Хүдөөгэй культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай олон газарта хангалтагүйгөөр хүдэлдэг дээрэһээ колхознигууд болон механизаторнуудай зүгһөө гомодол гарадаг. Зарим нютагуудта хүндэ харуулхын тулада малай нэгэ гүүртэдэ культбаза эмхидхээд, бэшэ гүүртэ, отарануудай, илангаяа холын малшадта һаналаа оройдоо табидаггүй. Эдэ бүгэдые манай хүдөө бэшэгшэд редакцида бэшэдэг байна. Мухаршэбэрэй, Хэжэнгын, Закаменай болон бусад аймагуудһаа иимэ бэшэгүүд ородог. Эдээнэй олонхинь газетын хуудаһануудта толилогдодог гээшэ.

Манай газетын мүнөөдэрэй номерто уншагшадай бэшэгүүд толилогдоо. Эдэнэр элдэбын асуудал тухай мэдээсэнэ. Эндэ Селендумын училищиин хүдэлмэри тухайшье, Борьеогой совхозой хүдэлмэришэдтэ зохихо байра байдал байгуулха тухай, мүн бусадшье дутагдалнууд тухай мэдээсэгдэнэ. Эдэнэр ниитын хэрэгтэ гараһан дутагдалнуудые зайсуулха тухай һанаагаа зобоһондоо бэшэнэ, мэдээсэнэ бшуу. Тиимэһээ газетын мэдээсэлээр — багашье, ехэшье шүүмжэлэл байг, хамаагүй нютагай партийна, советскэ органууд, колхозууд, совхозуудай, МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд зохихо хэмжээ абаха, заагдаһан дутагдалые усадхаха уялгатай. Зарим хойрог ехэрхүү хүтэлбэрилэгшэд хүдөө бэшэгшэдэй дохёодо оройдоо һаналаа табидаггүй. Жэшээнь, автобусые гуримтайгаар ябуулха тухай городһоошье, хүдөө нютагһаашье бэшэгүүд ходо орожо байдаг. Теэд автотрестын хүтэлбэрилэгшэд энээн тухай хэмжээ абадаггүй, тиигэн гэхэдэнь ажалшадай зүгһөө гомодол орожол байдаг. Ажалшадай эрилтэдэ иимэ албан хойрогоор хандажа болохогүй. Советскэ эмхи зургаанда хүдэлжэ байһан хүн бүхэн олониитын эрилтэдэ анхаралтайгаар хандаха уялгатай.

Советскэ хүнүүд элдэб дутагдалые усадхаха тухай редакцида хандахаһаа гадна тусхай эмхи зургаануудта мэдүүлгэ гомодол баридаг байна. Хэрбээ городто хараад үзөөһаа, городой районно гүйсэдхэхэ комитедүүдтэ гэр байрын асуудалаар ехэ олон мэдүүлгэ ородог гээшэ. Теэд энэ асуудал шиидхэгдэдэггүй, энээгээр элдэб мэдүүлгэ, бэшэлгэнүүд иишэ тиишээ бэшэгдэжэ байдаг. Редакцидашье олон гомодол ородог байна. Городой Соведэй гүйсэдхэхэ комитет, городой районуудай гүйсэдкомууд город соо байра барилгын хүдэлмэри һайжаруулха тухай хэмжээ абаха уялгатай.

Ажалшадһаа ороһон бэшэгтэ анхаралтайгаар хандажа, эрилтыень хангахын түлөө оролдохо гээшэ хүтэлбэрилэгшэ бүхэнэй уялга.

Республикын колхозуудта һү һаалгын ябаса тухай июлиин 20-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	һү һаалга: Жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	һү һаалга: 1957 ондо 1956 оной-хидо орходоо	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (килограммаар): 6 һара 20 хоног соо	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (килограммаар): Тэрэ тоодо июлиин хоёрдохи декадада
Б-Кударын	52,6	136,4	804	77
Баргажанай	68,1	177,5	594	62
Бичурын	81,6	189,9	826	64
Зэдын	64,5	136,7	838	66
Яруунын	71,7	155,1	805	66
Заиграйн	68,4	143,7	807	64
Закаменай	48,4	111,7	374	33
Иволгын	79,6	147,8	849	53
Кабанскын	61,3	130,0	856	76
Хэжэнгын	60,8	128,4	583	57
Кударын	72,9	151,4	881	63
Курумканай	78,7	170,9	670	56
Кяхтын	77,3	176,7	696	63
Мухаршэбэрэй	73,7	170,3	786	63
Прибайкальска	61,1	128,2	1069	85
Сэлэнгын	72,5	152,6	949	59
Тарбагатайн	80,2	168,1	1020	55
Ториин	65,9	161,5	550	45
Түнхэнэй	58,0	111,9	646	52
Хориин	69,5	144,5	768	62
СОВХОЗУУД:				
Кяхтын	77,3	176,7	969	63
Бичурын	77,1	146,1	1021	87
«Эрдэм»	66,0	139,8	987	53
Яруунын	61,5	152,5	904	69
Боргойн	43,5	119,1	872	84
Сэлэнгын	60,4	150,3	747	45
Хориин	52,6	114,3	530	49

Афганистанай король Азербайджанай ниислэл хотодо айлшалба

БАКУ, июлиин 22. (ТАСС). Хани барисаата Афганистанай король Мухаммед Захир шахые советскэ Азербайджанай ниислэл хото—Бакугай хүн зон июлиин 21-дэ ехэ хани халуунаар угтаа.

Афганистанай дээдэ зэргэтэ король энэ үглөөгүүр Азербайджанай ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. А. Ибрагимовта айлшаар ошоо. Удаань Афганистанай король Мухаммед Захир шах, тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүд городые хараа. Ново-Бакинска нефть болбосоруулдаг заводые, Сталинска районой нефтяной олзоборилгонуудые тэдэнэр хараа.

Үдэ багта далай дээгүүр сэнгэн ябаа. Пристаньда ерэхэдэнь Афганистанай королиие улаан тугта Каспиин флотилиие командалагша контр-адмирал А. В. Кузьмин угтаа. Город соогуур ябахадань, далай дээрэ тамархадань Афганистанай корольтой, афганска гүрэнэй бусад ажал-ябуулагшадтай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо М. П. Тарасов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо А. Н. Косыгин, Азербайджанай ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. А. Ибрагимов, Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ С. Г. Рагимов, бусад тусхай тушаалта хүнүүд суг ябалсаа.

Далай дээгүүр тамаралгын һүүлээр Азербайджанай ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. А. Ибрагимов сайлалга хэжэ, Афганистанай дээдэ зэргэтэ король Мухаммед Захир шахые хүндэлөө. М. А. Ибрагимов Афганистанай король хоёр үгэ хэлээ.

Азербайджанай хүгжэмэй, дуу, хатарай концертые Афганистанай король Мухаммед Захир шах, тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүд үдэшэнь хараһан байна.

Афганистанай дээдэ зэргэтэ король Мухаммед Захир шах, Афганистанай гүрэнэй бусад ажал-ябуулагшад Крым орохоёо, июлиин 22-то Бакуһаа гараа.

Хитадай КСМ-эй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Москвада ерэбэ

Залуушуулай болон студентнүүдэй бүхэдэлхэйн VI фестивальда хабаадалсаха хитад залуушуулай делегациие толгойлогшо Хитадай залуушуулай коммунистическэ союзай ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Ху Яо-баниие июлиин 22-то Внуковска аэродром дээрэ хани халуунаар угталга болоо.

ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарьнууд А. Н. Шелепин, В. Е. Семичастный, В. И. Залужный, фестивальда бэлэдхэхэ советскэ комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Е. Н. Соколов, ниислэл хотын залуушуулай түлөөлэгшэд айлшаниие угтаа.

Хитадай комсомолшуудай хүтэлбэрилэгшэ москвагайхидта, Советскэ Союзай бүхы эдир залуу хүбүүд, басагадта халуун амаршалга хүргөө.

(ТАСС).

ҮБГЭН ЗАЛУУГҮЙ ҮБҺЭНДЭ ГАРАЯ!

БИЧУРЫН СОВХОЗДО

Адуу малайнгаа ашаг шэмые саашадаа улам бүри дээшэлүүлхын түлөө бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдхэхэ гэжэ Бичурын совхозой хүдэлмэришэд шармайн оролдожо байнхай.

Энэ жэлдэ хура борооной оройтожо ороһон дээрэһээ сабшалан, бэлшээри бага зэргэ гандабашье, һаяын бороогой һүүлдэ нилээд һайжараа. Илангаяа Шэбэртын үргэн талада ногооной гараса һайн.

— Эндэһээ адагынь 15 центнер үбһэн гараха,—гэжэ агроном-полевод нүхэр Гомбоев мэдүүлнэ.

Иимэ хэмжээнэй үбһэнэй абтаха байһаниинь дамжаггүй. Юуб гэхэдэ, эндэ ехэнхидээ уһалагдадаг сабшалан юм. Хабарай сагта луговодууд Һамажап Цыбиков, Гомбожап Эрдынеев, Мунко Дашиев, Пурбо Дымбрылов гэгшэд сабшалангаа хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар уһалаа, шулуу шохойень түүгээ, мүн тэндэ наг шэбхэ ехээр гаргагдаһан байха юм.

Үбһэндэ гарахаһаа урид болоһон суглаан дээрэ совхозой хүдэлмэришэд сабшалан дээрэ бултадаа гараха гэжэ шиидэһэн байна. Дархашуул, һаалишад, хонишод, конторын хүдэлмэрилэгшэд, шофернууд, студентнэр болон һурагшад илгадгүй өөрынгөө гол хүдэлмэриие һаатуулангүй, үглөө үдэшэлэниинь сабшалан дээрэ гаража, гар хажуураар үбһэ сабшана.

Түрүүшын табан үдэрэй туршада 285 гектар сабшагдаа, тэрэниинь гол түлэб гараар сабшагдаһан байха юм. Мүнөө үедэ гол нуга дээрэ бухалнууд ирайлдажа, түрүүшын сомоонууд бодожо эхилээ.

— Гараар сабшахада ехэл арбин үбһэн абтана даа,—гэжэ хонишон Шоймпол Цыбенов бухал табижа ябаха үедээ хөөрэбэ. Үнэхөөр энэ хонишон 4 гектар гараараа сабшаад, тэндэһээ абтаһан үбһөөр нэгэ томохон һүри бодхоожорхёо.

Түглын шугыда ошоходо дүрбэн басагад шүүдэртэй үлэн ногооe хажуураар һахы һалаг үмхүүлжэ байба. Мэдэхэдэ тэдэнэр дүрбэн эгэшэ дүүнэр байшоо. Түрүүлээд совхозой эрхим һаалишан Дулма Гармаева сабшажа ябаа. Энэ һаалишан 1957 оной январиин 1-һээ хойшо үнеэн бүриһөө 1905 лутр һү һаагаа. Хойноһоонь энэ жэлдэ долоодохи класс дүүргээд, һаалишан болохоёо байһан Дулма Дармаева сабшана. Удаань мүнөө жэлдэ арбадахиие дүүргээд, пединститутда орохо гэжэ шиидэһэн Цыцык Дармаева, эгээн һүүлдэ мүр даран Октябрина Дармаева сабшана. Октябрина энэ жэлдэ пединститудай гурбадахи курсада оронхой.

Иигэжэ совхозой 300-гаад хүдэлмэришэд үбһэ хуряалга дээрэ гаранхай.

Совхозой фермэнүүдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ хоёрдохи фермэ (эрхилэгшэнь Дамба Намсараев) түрүү зэргэдэ ябана. Энэ фермынхид зуугаад гектар сабшаад, 5—6 һүри бодхоогоод байнхай. Гар хажууршадай дунда Николай Цырендоржиев, Бадмацырен Цырендоржиев, Цырма Бардуева болон бусад шалгарна. Морин косилка дээрэ Цырендоржи Эрдынеев үдэр бүри даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ.

Совхозой гурбадахи фермэ дээрэ гар хажууршан Дугаржап Бадмаин үдэртөө 70 соото сабшажа, даабаряа хоёр дахин үлүүлэн дүүргэнэ.

Һаяын үдэрнүүдтэ сабшалан дээрэ тракторна агрегадууд гаража байнхай. Бүхы дээрээ 9 тракторна агрегадууд, тракторна 5 тармуур, 9 морин косилка хүдэлхэ юм. Мүн бригада бүхэндэ вал суглуулха машина хүдэлхэ.

Дутагдалынь юуб гэхэдэ, энэ жэлдэ тракторна агрегадуудынь муугаар заһабарилагдаһан байшоо. Һүри табиха 5 түхеэрэлгэ бии аад, трос үгыһөө боложо хэрэглэгдэнэгүй.

Үбгэн залуугүй үбһэндөө гаража, энэ жэлдэ 46 290 центнер эрхим шанартай үбһэ бэлэдхэжэ абахаар Бичурын совхозойхид зоригжонхой.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: (дээрэнь) Дүрбэн эгэшэ дүүнэр Дармаевтан сабшалан дээрэ гаранхай. (Дооронь) Хоёрдохи фермынхид һүри табижа байна.

Б. Гылыковэй фото ба текст.

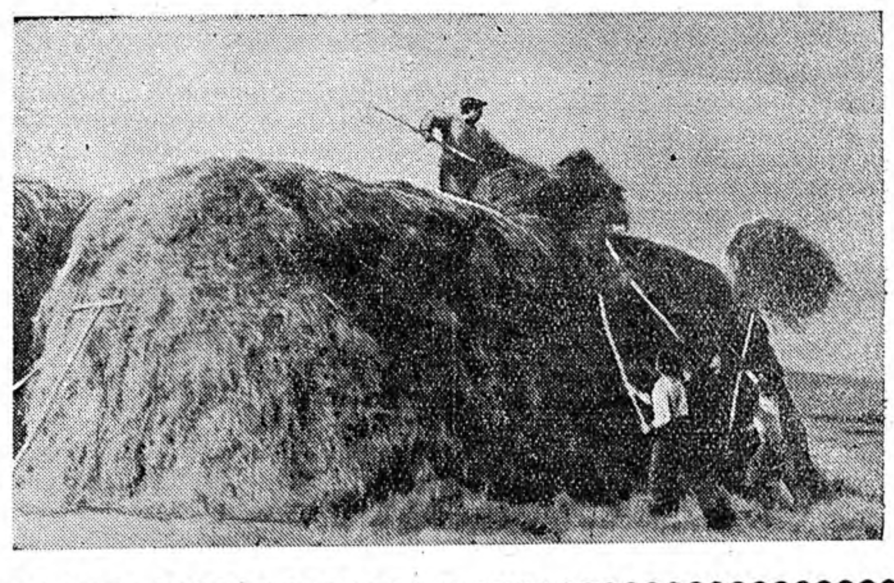

Залуушуулай фестивалиин урда тээ

Москвада эдэ үдэрнүүдтэ

Хэдэхэн үдэрһөө манай Эхэ ороной столица гоё һайханаар шэмэглэгдэхэнь. Сад, сэсэрлигүүдтэ үнгэ бүриин сэсэгүүд задарна.

Национальна элдэб хубсаһа үмдэһэн залуушуул үдэр ерэхэ бүри олошорно. Транспортна инженернүүдые бэлдэдэг Москвагай институтда фестивалиин айлшад байралаа. Хилэн хара гэзэгэтэй армян басагадые, черкес малгай үмдэһэн терскэ хасагуудые эндэ хаража болохо юм.

Институдай хамтын байрын нээлгэтэй сонхонуудһаа литовско, ород, армян дуунуудай аялга зэдэлнэ.

...«Интурист» гэһэн гаршагтай сэнхир, улаан автобусууд үйлсэнүүдээр һүндэлдэнэ. Москвада мүнөө Хитадай, Америкын, Англиин, Чехословакиин туристнууд аяншална.

Москвагай гүрэнэй университет хэдэхэн үдэрһөө уласхоорондын студентнүүдэй клуб болохо юм. Айлшадые хүндэтэйгөөр угтахын тула ехэ бэлэдхэл хэгдэнэ.

Горькиин нэрэмжэтэ культура ба амаралтын паркда сугларһан хүбүүд, басагад фестивальда харуулха танца, дуунуудаа дахин дахин дабтана. Набережна үйлсөөр мотоциклистнууд шуумайлдан гаранал. Фестивалиин делегадууд фестивалиин нээгдэхэ үдэр автомашинанууд болон мотоциклнүүдтэ һуужа, Москвагай үйлсэнүүдээр ябаха юм.

Фестивальда хабаадагшад Москва ерэбэ

Залуушуул, студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн VI фестивальда хабаадаха хүнүүд Москвада июлиин 23-да поездоор ерэбэ. Энэ поездоор 180 хүнһөө бүридэһэн Венгриин спортивна делегаци, Эквадорой, Мексикын фестивальна делегацинууд, Вьетнамай залуушуулай делегациин зариманиинь ерэлсээ. Эдэнэр Европын дээдэ һургуулинуудта һурадаг.

ЛОНДОН, июлиин 23. (ТАСС). 800 хүнһөө бүридэһэн Англиин залуушуулай нэгэдэхи бүлэгынь бүхэдэлхэйн VI фестивальда Москва мордохоор тусхай хоёр поездодо һуужа, Лондонһоо энэ үглөөгүүр гараа. Англиин залуушуул Франциин, Бельгиин, Германиин, Австриин, Чехословакиин газар дээгүүр ябажа гараха байна.

Залуушууд, студентнүүдэй эб найрамдалай, хани барисаанай бүхэдэлхэйн VI фестивальда Хитадай Арадай Республикын хүбүүд, басагадай делегациин Москва тусхай поездоор һаяхан ерэхэдэнь столицын хүн зон хүндэтэйгөөр угтаа.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уулзалгын үедэ перрон дээрэ. **ТАСС-эй фотохронико.**

Элдэб бэлэгүүд

Москвагайхид фестивальда хабаадагшадта элдэб бэлэгүүдые барюулхаар бэлэдхэжэ байна.

Кузнецкэ Мостодохи номой магазинда эдэ үдэрнүүдтэ хүнүүд олоороо ороно. Хариин гүрэнэй номуудые наймаалдаг энэ магазинда советскэ, хилын саанахи оронуудай уранзохёолшодой номууд наймаалагдана. Фестивалиин делегадууд Москва тухай бэшэгдэһэн номуудые 12 хэлэн дээрэ худалдан абаха аргатай. Советскэ бусад городуудта бэшэгдэһэн номууд магазинда бии. Москвае харуулһан гоё һайхан зурагуудтай номууд фестивальда хабаадаһан хүн бүхэндэ бэлэг болгон барюулагдаха юм. Кремль, Улаан-Талмай, Лужникидэхи В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ стадион, Бүхэсоюзна промышленна, хүдөө ажахын выставкэнүүд, архитектурна памятнигууд, Москва городой гоё һайхан газарнууд, үйлсэнүүд болон гэр байранууд энэ ном дотор харуулагдаха.

Магазинай хүдэлмэрилэгшэд уранһайханай номуудые хэһэг хэһэгээрнь наймаалхаар бэлэдхэжэ байна. Тэдэ номуудайнь тоодо Пушкинай, Лермонтовэй, Толстойн, Тургеневэй, Достоевскиин бэшэһэн зохёолнууд оролсоно. Эдэ номууд английска хэлэн дээрэ хэблэгдэнхэй. Н. Островскиин, А. Макаренкын зохёолнууд, тэрэшэлэн бусадшье олон номууд франци, испан, немец хэлэн дээрэ хэблэгдэнхэй.

Октябриин ашаар СССР-тэ болоhон культурна революци

С. КАФТАНОВ,
СССР-эй Культурын министрын нэгэдэхи орлогшо

Агуухэ Октябриин социалистическэ революциин дүшэн жэлэй ойн hайндэртэ совет арад ехэ эдэбхитэйгээр бэлдэжэ байна. Арад зоной хүсэ шадалые hалбаруулан мандуулха, экономико болон соёл культураяа түргэнөөр хүгжөөхэ үргэн ехэ арга боломжо олгоhон социалистическэ революциин илалта хадаа бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удхашанартай юм. Агуухэ Октябрь хадаа манай Эхэ ороной хүгжэлтэдэ, хүн түрэлтэнэй түүхэдэ шэнэ саг үе нээhэн байна.

Урдань гээгдэнги байhан манай Эхэ орон богонихон болзор соо ехээр хүгжэнги промышленностьтай, томодхоhон хүдөө ажахытай, түрүү культуратай хүсэн түгэс социалистическэ гүрэн болоо.

Марксизм-ленинизмын үзэл сургалаар нэбтэрэнхэй, арад зоной ажабайдалые, аша туhые зүбөөр харадаг шэнэ культура СССР-тэ байгуулагдаа. Советскэ культура хадаа эсэгэ оронойнгоо болон дэлхэйн культурын бүхы түрүү юумые, туйлалтануудай эрхимыень шэлэн бэедээ шэнгээн абанхай. Тэрэ хадаа бодото арадай культура юм. Манайда арад зон лэ өөhэдөө соёл культураяа зохёон хүгжөөдэг бшуу.

«Урдань хүнэй ухаан, тэрэнэй гайхамшагта сэсэн бодолынь зарим нэгэ хүндэ лэ техникэ болон культурын аша туhые бултыень үгэхын, нүгөө заримыень эгээн шухала юумэнhээнь—гэгээрэл ба хүгжэлтэhөөнь хаhахын түлөө зорюулагдадаг байгаа. Мүнөөнhөө эхилжэ техникын гайхамшагта амжалтанууд, культурын туйлаhан бүхы юумэн хадаа бүгэдэарадта хабаатай болохо. Мүнөөдэрhөө эхилжэ хүнэй ухаан бодол хүсэрхэлгын, хүниие мүлжэн дарлаха арга зэбсэг болгогдохоёо болихо» гэжэ В. И. Ленин 1918 ондо Советүүдэй Бүхэроссийска III съезд дээрэ хэлээ hэн. (Зохёолнууд т. 26, нюур 436).

Үнгэрhэн үеын бии болгоhон гайхамшагта түрүү ёhо заншалнуудые саашадань хүгжөөхэ зуураа, совет арад, тэрэнэй хүмүүжүүлhэн советскэ интеллигенци хадаа наукын, литературын, искусствын талаар соёл культурые шэнэ туйлалтануудаар баяжуулан хүгжөөгөө.

СССР-эй арадуудай культурын хүсэтэ ехэ хүгжэлтые арад зоной эрдэм гэгээрэлэй хүгжэлтэ, hургуулинуудые олоор бариhан дээрэhээнь харанабди. Революциин урда тээхи Россин юhэнhөө дээшэ наhатайшуулай дүрбэнэй гурбан хубинь үзэг бэшэг мэдэхэгүй байhан юм.

Октябриин революциин ашаар арадай гэгээрэл манай орон дотор тон түргэнөөр hалбаран хүгжөө. Хүбүүд, басагадые уялгата ёhоор бултыень hургаха, сүмэ церковьhээ hургуулиие амяарлан hалгааха, түлөөhэгүй hуралсал бэелүүлхэ гэхэ мэтын арадай гэгээрэлэй гол ёhонууд Совет засагай бүри түрүүшын хуулинууд дотор зохёогдоhон байна. Манай орон дотор имагта дайнай урда тээхи табанжэлнүүдэй үедэ (1929—1941 онуудта) 60 гаран мянган шэнэ hургуули баригдаhан байна. Революциин урда тээхитэй сасуулхада hургуулинуудай hурагшанарай тоо таба дахин олон болоhон байгаа. Эсэгэ ороноо хамгаалха Агууехэ дайнай болохо жэлдэ СССР-эй эхин, долоон жэлэй ба дунда hургуулинуудта 1.237 мянган багшанар хүдэлжэ байhан юм. Тиихэдэ революциин урда тээ оройдоо 280 мянган багша хүдэлжэ байhан юм.

Мүнөө үедэ СССР доторхи юрэнхы hуралсалай hургуулинуудай тоо 213 мянганhаа олон болоо. Эдэ hургуулинуудта 30 гаран миллион үхибүүд hурана.

Манай орон дотор бүгэдэниитын долоон жэлэй уялгата hуралсал бэелүүлэгдээ. Политехническэ hуралсалай үндэhэн дээрэ зургаадахи табанжэлэй эсэс багта уялгата ёhоной 10 жэлэй hуралсал бэелүүлхэ зорилго партиин XX съезд табиhан байна.

Манай орон дотор энэ жэлдэ 2 миллион гаран хүн техникумүүд болон тусгаар дунда hургуулинуудта hуража байна. Тиихэдэ, революциин урда тээ, технкумүүдтэ 54 мянган хүн hуража байhан юм. Дээдэ hургуулинуудай тоо нилээд олон болоо. **Революциин урда тээхи Россида 127 мянган hурагшанартай 105 дээдэ hургуули бии байhан юм. Мүнөө үедэ СССР дотор (заочнигудтаяа хамта) хүдэлмэришэдэй таряашадай болон интеллигенциин**

2 миллион гаран үхибүүд 767 дээдэ hургуулида hуража байна.

СССР-эй дээдэ hургуулинуудта hуража байhан студентнэрэй тоо Европын бүхы капиталистическэ оронуудай студентнэрэй тооhоо олон юм. Совет засагай жэлнүүдтэ техникумүүд болон дээдэ hургуулинууд 8 миллион хахадhаа олон мэргэжэлтэдые hургажа гаргаа. Илангаяа национальна республикануудта дээдэ ба дунда hуралсал үргэнөөр дэлгэрээ. Революциин урда тээ тэндэ дээдэ hургуулинууд үгы шахуу байhан аад, мүнөө республика бүхэндэ университедүүд, политехническэ, медицинскэ, хүдөө ажахын ба бусад олон дээдэ hургуулинууд эмхидхэгдэжэ, үндэhэ яhатанай дундаhаа мэргэжэлтэдые олоор hурган гаргана.

Бүхы республикануудта национальна интеллигенци урган гараа. Тэдэнэр удхаараа социалистическэ, түхэл маягаараа национальна культура байгуулхадань, саашадань тэрэнэй амжалтатайгаар хүгжөөхэдэнь ехэ туhа хүргэнэ.

Совет засагай үедэ эрдэм наука түргэнөөр хүгжөө. Совет наукын штаб бологшо СССР-эй Наукануудай академиин ажал-ябуулга үндэhөөрөө хубилаа. Тэрэ 8 таhагуудтай, хэдэн олон филиалнуудтай, базануудтай юм. Республикануудта наукануудай академинүүд байгуулагдажа, орон дайдынгаа байгаалиин баялигые шэнжэлхэ талаар, мүн техникэ болон физикын, химиi болон геологиин, эрдэмэй бусадшье hалбаринуудаар шэнжэлэлгэ хэнэ. Манай орон дотор 240 мянган эрдэмтэд бии юм. Тэдэнэр эрдэм ухаанай бүхы hалбаринуудаар тон ехэ шэнэ юумэнүүдые нээhэн, зохёоhон байха юм.

Дэлхэй дээрэ нэн түрүүлэн Совет ороной эрдэмтэд промышленна ток үгэhэн атомна электростанци байгуулаа. Ядерна шэнжэлэлгын нэгэдэмэл институдайхид дэлхэй дээрэхи эгээн томо атомна машина-синхрофазотрониие ашаглалгада үгөө.

Биологи, математика, физикэ, химиi болон эрдэмэй бусад hалбаринуудаар совет эрдэмтэд наукада шэнэ арга замуудые нээhэн байна. Манай эрдэмтэд үйлэдбэриин түрүүшүүлтэй хамта ашагта малтамалнуудые абаха, металлургическа, машина бүтээлгын, барилгын ба промышленностиин бусад hалбаринуудтахи ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые оньhожоруулха ба автоматизацилха асуудалнуудые шиидхэнэ. Тэдэнэр хүсэ ехэтэ шэнэ гидро болон теплоэлектростанцинуудые, завод болон фабрикануудые, харгы болон хүүргэнүүдые ба бусадые барихада туhална. Хүдөө ажахын талаар тэдэнэр ургасын болон мал ажалай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ асуудалые шиидхэлсэнэ. СССР-эй эрдэмтэд мүнөө ямаршье орёо эрдэм наукын болон техническэ зорилгонуудые шиидхэжэ шадаха болонхой юм.

Литература болон искусствые хүгжөөхэдэ ехэ таатай эрхэ байдал манай орон дотор байгуулагданхай. Бүхы национальна республикануудта бэлигтэй уран зохёолшод болон поэдүүд урган гараа. Социалистическэ реализмын арга методые хэрэглэн, манай литература түргэнөөр хүгжэжэ байна. Литературын партийна байха тухай В. И. Ленинэй заабариие бэелүүлэн советскэ литература арад зоноо советскэ патриотизмын үзэлтэйгөөр Эхэ орондоо хизаарлашагүйгөөр бэеэ үгэнги байдагаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэнь парти болон гүрэндөө туhална. Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалые бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ советскэ литература хүндэтэй hуури эзэлнэ. Советскэ уранhайханай литературын олоной дунда ехэ хүндэтэй боложо байhыень иимэ баримтанууд гэршэлнэ. **Ородой болон Советскэ Союзай ахадүү арадуудай литературын түлөөлэгшэд болохо советскэ уранзохёолшодой 4300 гаран ном элдэб хэлэн дээрэ 180 миллион шахуу хэhэгээр манайда гансахан 1956 ондо хэблэгдэhэн байна.**

Манай арадай культурын ехээр ургаhаниие ном ехээр худалдажа абадаг болоhон ушар гэршэлнэ. **Хэрбээ Россида 1913 ондо 87 миллион шахуу хэhэгтэй 26 мянган ном хэблэгдэhэн байгаа hаа, СССР дотор hүүлэй жэлнүүдтэ жэл бүхэндэ ниитэ дээрээ миллиард гаран хэhэгээр 50—60 мянган ондо ондоо ном хэблэн гаргагдана.** Манай ороной арад бүхэнэй ном судар ехээр уншадаг болохо тушаа партимнай ехэ анхарал табина. СССР-эй бүхы арадуудай хэлэн дээрэ ном болон газетэнүүд хэблэгдэдэг юм.

Арад зониие хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй культурые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ советскэ театр ехэ үүргэ дүүргэнэ. **Октябриин революциин урда тээ бүхы Россин импери дотор 172 театр байhан юм. Мүнөө СССР дотор 500 гаран театр бии юм. Тэдэнэйнь 32-нь оперно юм. Революциин урда тээ орон доторнай хүүгэдэй болон эдиршүүлэй нэгэшье театр байгаагүй hэн. Мүнөө 101 тиимэ театр хүдэлжэ байдаг.**

Советскэ хүгжэм нилээд хүгжөө. Элдэб түхэл маягай, жанрын хүгжэмэй олон зохёолнууд бэшэгдэнхэй. Советскэ хүгжэм гүйсэдхэгшэдэй алдар соло дэлхэй дээрэ мэдээжэ болонхой юм. Хабаадалсаhан лэ уласхоорондын бүхы конкурснуудта манай хүгжэмшэд нэгэдэхи hууринуудые эзэлдэг болонхой.

СССР дотор үргэн ниитэ арад зон театральна болон хүгжэмэй искусствода hураха аргатай болонхой. Манай орон дотор 250 мянга шахуу уранhайханай самодеятельнэ кружогууд хүдэлнэ. Тэндэ 3 миллион гаран ажалшад хабаадалсана.

Эгээн олониитын искусство болохо кино хүгжөөлгөөр совет арад угаа ехэ амжалта туйлаа. **Гансахан 1956 ондо 2.812 миллион хүн кино хараhан байна. СССР дотор 34 киностуди кинофильмнүүдые гаргана. 1956 ондо манай орон дотор уранhайханай 85, научно-популярна болон документальна 400 гаран фильмнүүд буулгагдаа. Энэ жэлдэ уранhайханай 100 шахуу, научно-популярна болон документальна 500 фильм буулгагдаха. 1960 ондо жэл соо 120 уранhайханай фильм буулгагдадаг болохо.**

СССР дотор радио дамжуулга телевидени хоёр элдэб hониниие тунхаглан тарааха, арад зониие политическэ ба уранhайханай талаар хүмүүжүүлхэ, научно-техническэ эрдэм дэлгэрүүлхэ шухала зэбсэг болонхой. Жэлhээ жэл бүри радио дамжуулга үргэдэнэ. **1956 оной эхиндэ СССР дотор 26 миллион гаран радио дамжуулдаг газарнууд, радиоприёмнигууд бии байгаа. Зургаадахи табанжэлэй hүүл багта СССР доторхи телевизионно центрнүүдэй тоо 75 болохо. Ойрын хэдэн табанжэлнүүдэй туршада телевизортэй айлнуудай тоо 7—8 дахин олон болохоор хараалагдана.**

Арад зоной соёл культурые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ библиотекэнүүд, музейнүүд, клубууд, Культурын байшангууд ехэ үүргэ дүүргэнэ. В. И. Ленин 50 мянган библиотекэ байгуулха тухай үни хада бодолгото болодог бэлэй. Мүнөө СССР дотор 392 мянган библиотекэ бии. Культурын байшангууд болон клубууд культурна ниитын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, ажалшадай сүлөөтэй сагаа үнгэргэхэ, тэдэниие уранhайханай талаар хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри ябуулна.

Совет арад өөрынгөө түүхые хүндэлдэг, уранhайханай болон мемориальна баялигуудтаа тон хайхарамжатайгаар хандадаг юм. **СССР дотор мүнөө 862 музей, тэрэ тоодо олон хизаар болон областьнуудай түүхэ болон ажабайдалые шэнжэлжэ байдаг 423 музей бии. СССР дотор түүхын 60 гаран музей хүдэлнэ. Ородой болон дэлхэйн культурын тон ехэ баялиг бологшо искусство шэнжэлхэ 115 музей СССР-тэ бии. Тэдэнэй дунда Эрмитаж, Третьяковско галлерей, Ородой музей ба бусад бүхы дэлхэйдэ суута гаранхай юм.**

СССР доторхи культурын бүхы баялигууд арад зоной зөөри юм. Түүхын болон мүнөөнэй культурын хамаг үнтэй, сэнтэй юумэнүүд мүн лэ арад зоной зөөри хогшол болонхой. СССР-тэ эрдэм наука, искусство болон литература арад зондоо алба хэдэг. Гэгээрэл болбосорол, эрдэм наука, соёл культураяа hалбаруулан хүгжөөхэ хэрэг өөрынь гарта байдаг, тэрэнэй хүгжэлтэ хүсэл эрмэлзэлгэhээнь, эдэбхи үүсхэлhээнь дулдыдадаг гэжэ манай хамаг бүхы илалтануудые зоригжуулан эмхидхэгшэ Советскэ Союзай Коммунистическэ партяар ударидуулан ябадаг совет арад hайн мэдэдэг юм.

Тон зүб саг Ленинскэ хадануудhаа мэдэгдэдэг болобо

Ленинскэ хаданууд дээрэ Москвагай университедэй байшанда дүтэхэнэ П. К. Штернбергын нэрэмжэтэ гүрэнэй астрономическа институдай оройнь үндэр дээрэ ёдойжо байдаг. Урдань энэ институт Улаан Преснидэ нэгэ багахан байшан соо байhан юм. Мүн эндэ зүб саг мэдэдэг албан байратай байгаа.

Энэ оной июльдэ зүб саг тодоруулдаг албан Ленинскэ хадануудта байрлаба. Эгээл эндэhээ тон зүб саг бүхы дэлхэйдэ дуулгагдадаг байна. Бидэнэр тэрэ сагаар үглөөгүүр, үдэр, үдэшэлэн часаа шалганабди. Мүн hүниин тэндэ энэ сагай дохёогоор Кремлиин курантнууд шалгагдадаг, харин hүниин хоёр часта Москвагай саг Алас Дурна зүг руу дамжуулагдадаг.

Тон зүб сагай дохёо эгээл шэнэ кварцева часуудhаа автоматическаар дамжуулагдана. Энэ кварцева час сүүдхын туршада зүб сагhаа оройдоо hэлгэдэггүй шахуу. Тэрэ hэлгүүнь секундын 10 мянганай хубил байжа болоно. Иимэ часай зохёогдоhоной ашаар астрономууд газар гээшэ голоо тойрон жэгдэ бэшээр эрьелдэдэг гэжэ тодоруулаа.

(ТАСС).

Дүшэн жэлэй саада тээ

«В. И. Ленин Путиловска заводой улаангвардеецүүдэй дунда байна». (1917 он). (Уранзурааша А. И. Лавровой зураhан плакат). ТАСС-эй фотохронико.

Түүхын хуудаhануудhаа

Петроградта болоhон гайхамшата июльскэ демонстрациин үнгэ[рhэнhөө] хойшо 40 жэл гүйсэб[э]. Энэ демонстрацида Петроград[ай] бүхы районhоо 500 мянганhаа үл[үү] хүдэлмэришэд, солдадууд, «матр[о]сууд, мүн тэрэшэлэн Кронштад[ай] матросууд хабаадалсаhан байгаа.

Ородой пролетариадай революционно тэмсэлэй энэ түүхэтэ hай[н]дэрые ороноймнай ажалшад үрг[э]нөөр тэмдэглэжэ байна. Иимэ нэ[гэ] уулзалга Советскэ Армиин Цен[т]ральна байшан, мүн Советскэ Ар[]миин центральна музей ЦДСА-га[й] парк соо үнгэрөө. Вечертэ суглара[г]шад үнинэй большевигүүдтэй, 191[7] оной июльскэ демонстрацида ха[]баадагшадтай уулзаа.

1917 ондо Балтиин флодто алб[а] хэhэн матросууд В. Л. Панюшки[н] (демонстрантнуудые буудалгын үед[э] тэрэ шархатаhан байгаа), Д. [] Кондаков, гурбан революцида ха[]баадалсаhан М. Л. Сулимов, хаанта засагай армиин солда[т] байhан И. М. Ляшкевич гэгшэ[д] өөhэдынгөө дурасхаалнууд туша[а] сугларагшадта хөөрэжэ үгэhэн байна. Тэрэшэлэн залуу Советскэ Правительствын Москвада нүүжэ ерэ[]hэн тушаа Кремлиин түрүүшын ко[]мендант, мүнөө профессор И. [] Петряков hонирхолтойгоор хөөрэ[]hэн байна.

Удаань сугларагшадта концер[т] харуулагдаа.

(ТАСС).

Эндэ В. И. Ленин июльскэ событинуудай hүүлээр байhан юм

ЛЕНИНГРАД, (ТАСС). Арбадахи Советскэ үйлсэдэхи 17-дохи «А» гэрэй hүүлшын зургаадахи дабхарта маниие лифтэ үргэн гаргана. Энэ дабхарай нэгэ хэдыхэн табсан буугаад байхада 20-дохи байра харагдана. Тус байра соо хүдэлмэришэн большевик С. Я. Аллилуев байhан юм. Владимир Ильич Ленин 1917 оной июлиин 19(6) — 24(11) болотор буржузна саг зуурын правительствын мүрдэлгэhөө хоргодожо байhан байна. Агууехэ вождь эндэ байхадаа «Шэнэ ажабайдал» гэhэн редакцида табан статья бэшэhэн байгаа.

Тус байрада ороходо тэрэ сагай хатуу шанга байдалые харуулhан зурагууд ханадань үлгөөтэй байна. Эндэ «1917 ондо июльскэ үдэрнүүдтэ Петроградай демонстрантнуудые буудалга» гэhэн зураг харуулагдана. Мүн уранзурааша А. Моравовой зураhан зураг дээрэ июльскэ үдэрнүүдэй үедэ. Кшесинскэдэхи байшангай балкон дээрэhээ Владимир Ильич Ленинэй үгэ хэлэжэ байhые эндэ харанабди. Тэрэнэй нэгэ таhаг соонь диван, таатай зохидоор зохёогдоhон орон, В. И. Ленинэй амардаг бургааhаар гүрэгдэhэн стул, Л. Н. Толстойн номуудтай этажеркэ, ногоон сэмбээр хушагдаhан столой байхань харагдана. Энэ стол дээрэ бэхын лагбанай хажууда 1917 оной июлиин 17-ной (4) үдэр түрүүшынхеэ хэблэлhээ гараhан «Правда», мүн энэ газетэhээ нэгэ үдэрөөр hүүлдэ гараhа[н] «Солдатская Правда» газетэнүү[д] хэбтэнэ. Тэрэшэлэн эндэ табигдаhан зүйлнүүдэй тээ саанахана 191[7] оной июлиин 19-нэй (6) «Правда» газетын дэргэдэ хүдэлмэришэн большевик Воиновой портрет үл[гөө]тэй байна. Нүхэр Воинов энэ газетые хүдэлмэришэдэй дунда тараажа ябаhаар хаанта засагай полициин отрядайхидта буудуулжа алуулhан юм.

Музей-байрын ханануудта В. И. Ленинэй эндэ байхадаа бэшэhэн статьянууд бии. Разлив станци шадар В. И. Ленинэй отогой дэргэдэ ажаллажа hууhан зураг харагшадые hонирхуулна. Энэ зурагые уран зурааша Я. Катала-Герман зуража, музейдэ табиhан байна.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

1000 ЦЕНТНЕР ЗАГАhА ТҮСЭБhӨӨ ГАДУУР БАРИХЫН ТҮЛӨӨ

КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэриин ёhоор табигдаhан зорилгонуудые бэелүүлгэдэ колхознигуудые элсүүлэн эмхидхэхэ талаар манай Баргажанай аймагай центртэхи загаhа баридаг колхозой партийна организаци зарим хүдэлмэри хэhэн байна.

Загаhа баридаг манай колхоз хэдэн жэл удаагуур аймаг соогоо гээгдэжэ ябагша hэн. Колхозоймнай ажалай журамай hула байhан дээрэhээ загаhа бариха түсэб дүүргэдэггүй байhан юм. 1956 оной октябрьда партийна эхин организаци колхоздомнай байгуулагдаа бэлэй. Хамагай түрүүндэ колхозоо гээгдэлhээнь гаргаха зорилго парторганизациин үмэнэ табигдаа hэн.

Ажал хэрэгэй амжалтые хүнүүдэй шиидхэдэг байhан туладань загаhа барилгын бригадануудые партийна организаци бэхижүүлжэ ороhон байна. Коммунистнууд бригадануудта хүдэлхөөр эльгээгдээ hэн. Жэшээлхэдэ, КПСС-эй гэшүүндэ кандидат нүхэр И. Г. Ефимов загаhа барилгын бригадын бригадираар томилогдоhон, тиихэдэ коммунистнууд нүхэд У. И. Попов, А. Е. Орлов мүн лэ бригадануудта хүдэлхөөр эльгээгдэhэн байгаа.

Партийна организаци артелиингээ ажахын ябуулгатай тааралдуулан ниитэ-политическэ хүдэлмэри загаhашадай дунда ябуулдаг, мүрысөө эмхидхэдэг болоhон байна.

Партийна организациин үүсхэлээр абтаhан эдэ бүхы хэмжээнүүд колхозой ажахын хэрэгтэ уданшьегүй hайн нүлөө үзүүлhэн байна. Жэжээлхэдэ, колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ загаhа бариха түсэбөө 104,8 процент дүүргэжэ, колхознигуудай ажалта үдэртэ 9 түхэриг 26 мүнгэ хубаагаа hэн.

Колхозойнгоо бүхы ажахые бэхижүүлхэ хэмжээнүүдые партийна организаци правленитэеэ хамта энэ жэлэй эхеэр хараалhан байна. Тиин хартаабха, овощь, ороohото культуранууд энэ жэлдэ урдынхида орходоо нилээд ехээр таригдаа. 1957 оной түрүүшын кварталда пилорама, ашаанай автомашина, радиоузелай түхеэрэлгэнүүд худалдан абтаа.

Зунай үедэ загаhа барилгада бэлэдхэхэ тухай асуудал энэ хабар партийна нээмэл суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэhэн байгаабди. Зунай сагта загаhа элбэгээр бариха, загаhашадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри hайнаар ябуулха, мүрысөө эмхидхэхэ хэмжээнүүдые хараалhан шиидхэбэри партийна суглаан баталан абаhан байгаа.

Мүнөө коммунистнууд нүхэд В. В. Кокорин, В. И. Сануев, А. Е Орлов болон бусад загаhашадаа эрьеэн ходо ябажа байдаг. Загаhашадтай хөөрэлдөө хэхэдээ, коммунистнууд-агитаторнууд парти, правительствын шухала шухала шиидхэбэринүүдые колхознигуудта тайлбарилан ойлгуулдаг, тэдэнэй эрилтэ, хэрэглэмжые элирүүлэн мэдэжэ абадаг, мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргадаг байха юм.

Лекци, элидхэлнүүд олоор уншагдадаг болоо. Уласхоорондын байдал тухай лекциие колхозой гэшүүд ехээр hонирхон шагнадаг байна.

Манай агитколлектив бүхы ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулхадаа, тэрээгээрээ колхозойнгоо ажал хүдэлмэридэ нүлөөлхые оролдодог байна. Тиимэhээ агитаторнуудай хөөрэлдөө үнгэргэхэдөө хүдэлмэриин дутуу дундануудые элирүүлдэг, жиирэй колхознигуудай хэлэhэн hанамжа зүбшэлнүүдые тэмдэглэжэ абаад, тэрээгээрнь хэмжээ абхуулдаг байха юм. Жэшээлхэдэ, колхознигуудай hанамжануудые хараадаа абан шэнэ газарнуудта-Курбулик, Баргажанай залив, Духовое гэжэ нуурта загаhа баридаг бо[ло]обди.

Социалистическэ мүрысөөндэ оролсоhон манай колхознигууд Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ой[д] ажалай шэнэ амжалта туйлажа үгэхын түлөө шармайн оролдожо байнхай. Коммунист нүхэр И. Г. Екимовэй хүтэлбэрилдэг бригада хоёрдохи кварталда 120 центнер загаhа барижа, түсэбөө дүүргэжэ, мүнөө бүри hайнаар ажаллажа байна. Нүхэр И. Н. Рыковэй хүтэлбэрилдэг губшууршадай звено 19[] центнер загаhа барижа, түсэбөө 3[] центнерээр үлүүлэн дүүргээ. Партийна организациин, правлениин абаhан хэмжээнүүдэй ашаар колхозоймнай ажахы бэхижэжэ байна. Колхознигуудай журам hайжаржа ажалайнь эдэбхи дээшэлээ.

Эдэ бүгэдэ манай түрүүшын багахан амжалта болоно. Манайда дутуу юумэ үшөө олон. Партийна организаци ажалай түрүүшүүлые партиин зэргэдэ абаха ёhотой гээшэ. Комсомолшууд болон залуушуулай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hайжаруулха хэрэгтэй. Комсомолоймнай эмхи үшөөл хангалтагүйгөөр хүдэлнэ. Түрүү загаhашадай ажалай дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ үшөөл бага анхарал табинабди. Мүрысөө тон hайнаар эмхидхээбди гэжэ хэлэмээр бэшэ байна.

Манай партийна организаци хүдэлмэриингөө дутуунуудые зайсуулха хэмжээнүүдые абажа байнхай. Загаhа бариха жэлэйнгээ түсэб Агуухэ Октябриин революциин 40 жэлэй ойн үдэр хүрэтэр дүүргээд, жэлэй эсэс болотор 1000 центнер загаhа Эхэ орондоо үгэхэ зорилго манай колхознигуудай үмэнэ табигдана. Энэ зорилгоо бэелүүлхын тулада манай партийна организаци бүхы шухала хэмжээ абажа байна.

И. Этингов, колхозой партийна организациин секретарь.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бухэ барилдаашад харуулагдана.

«Б.-М. Үнэн» газетэдэ толилогдоһон спортын мастер нүхэр Красавинай статьяе зүбшэн хэлсэлгэ

Бүхэ барилдаанай дүрим тухай бодожо үзэхэ

Бурят арад урда эртэ сагһаа хойшо найр наадан дээрэ бүхэ барилдаае, һур харбаае болон гүйгөөшэ, тарша, жороо моридой урилдаае ехэ һонирхожо харадаг гэжэ бидэ бүгэдэн мэдэнэбди.

Арадай энэ спорт саг жэлнүүдэй туршада ехэ хубилалтада оронгүй мүнөөнэй үе хүрэтэр ерээ гээшэ. Теэд бүхэ барилдаанай, һур харбаанай дүрим гурим дүримынь мүнөөнэй бэхэ байдалтай тааралдахаяа болёо гэжэ бултанда мэдээжэ. Тиигэбэшье, зарим шэнэ дүримүүд батадхагдаһаншье һаа, һайса шэнжэлэгдээгүй байна. СССР-эй спортын мастер Л. Красавинай «Бүхэ барилдаан, һур харбаан тухай» статья саг дээрээ бэшэгдэһэн, мүн зүб асуудал табиһан гэжэ тоолоноб.

Манай Зэдын аймагта залуу барилдаашад, һур харбаашад олон. Гэбэшье, энэ спорт арад зоной дунда үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнэгүй. Аймагай найрта жэлдээ нэгэл дахин сугларжа, барилдаашад барилдадаг, һур харбаашад харбадаг.

Арадай спортын дүримүүдые нарижуулан һайжаруулаад, мүрысөөнүүдые зунай сагта ходо үнгэргэжэ байбал хүсэ ехэтэй, габшагай солтон, мэргэн хүнүүдэй дороһоо олоороо урган гарахань лабтай. Энэ спортые хүгжөөхэдэ юун хойшолонь татанаб? Нүхэр Красавинай статья соо хэлэгдэһэнэй ёһоор, зарим дүримүүдынь бага бэшэ һаад болоно гээшэ. Бүхэ барилдаанай дүрим дүримысэнь һайжаруулхын тулада минии дурадхаха юумэнүүд иимэ:

Барилдаашадые шэгнүүрэйнь тамаар 4 категоридо хубаахада зохистой гэжэ һананаб. Нэгэдэхеэр, барилдаашад адли бэетэй зоноор барилдахадаа шадал хүсэниинье адлишуу байха. Нэгэ категори соо ороһон барилдаашадай шэгнүүрэй хоорондо 10 килограммһаа дээшэ, доошоо байха ёһогүй. (Бага категоридо 50—60 килограмм шэгнүүртэн, хүнгэн категоридо—60—70 килограмм шэгнүүртэн, дунда категоридо—70—80 килограмм шэгнүүртэн, хүндэ категоридо 80—90 килограмм ба энээнһээ дээшэ шэгнүүртэн орохо гэбэл бараг тудахаар.

Бурят барилдаашадай хүсэ мэхээрээ барилдадаг һэн туладань, газарта бэеэрээ сохижо унабалынь хаюулаа гэжэ тоолохо хэрэгтэй. Али нэгэ гэнэдэжэ, гараараа газар һабардабал гү, али үбдэгөөрөө газарта хүрэбэл хаюулаа гэжэ тоолохонь буруу ха юм. Өөрынгөө хүсэндэ заримдаа газар һабардаха, үбдэгэлхэ ушар барилдаанай үедэ тохёолдодог юм. Манай хүршэ монгол арадшье үбдэгэлһэниие хаюулһан дээрэ тоолодоггүй гэжэ мэдэнэбди.

Энээнһээ гадна, барилдаашад бүд бүһөөр урданай янзаар түрингөө уяад барилдаа хадань һайн байгаа. Энэнь арадай спортын национальна маяг түхэлые харуулха, барилдахадашье аятай һэн. Хоёр гараараа, хоёр үбдэгөөрөө газарта хүрэһэн барилдаашые хаюулһан дээрэ тоолохо шухала. Зүгөөр нэгэ үбдэгөөрөө газарта хүрэбэлынь хаягдаһан дээрэ тоолохо хэрэггүй.

Минии һанамжа иимэ байна. Илаһан бүхэ бүргэдэй элигэ хэхэ ёһотой. Барилдаашад тус тустаа секундантнуудтай гү, али барилдаашадые хоёр талаһаань үдэшэхэ, хүргэхэ хүнүүд байбал зохистой, хаягша бүхын урма баярые хөөргэжэ, тэрэниие хүхеэхэ бшуу. Хүхюу зугаатай хүниие секундант болгобол барилдааншье бүри наадатай, энеэдэтэй болохо һэн.

Бүхэ барилдаанай, һур харбаанай дүримүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ аймаг бүриһөө хуушанайшье, залуушье барилдаашад, мүн һур харбаашад олоороо хабаадалсаха зэргэтэй.

Энэ асуудалые зүбөөр, национальна ёһо гуримтай таарадуулан шиидхэхэ хэрэгтэ спорт эрхилхэ республиканска комитет, Культурын министерство тон анхаралтайгаар хандаха ёһотой.

Б. Чагдуров.

Зэдын аймаг.

Зүбөөр табигдаһан асуудал

Би «Б-М. Үнэндэ» толилогдоһон СССР-эй спортын мастер нүхэр Красавинай статья тушаа нэгэ хэдэн үгэ хэлэхэ хүсэлэнтэйб. Үнэхөөрөөшье энэ нүхэр национальна спортнууд тушаа һонирхолтой хэлсэлгэ тон зүб хэжэ, нилээд олон зүйлнүүдые дурадхаһан байна.

Хэрбээ тээсгэн Үлэгшэн нютагта болоһон һур харбаае абаад хараа һаа, нүхэр Красавинай статья дээрэһээ мэдэхэдэ, нилээд олон дутагдалнуудтай байба. Гэбэшье, Үлэгшэндэ һур харбаанай дүрим Бурят-Монголой бэшэ аймагуудта харбадаг дүримтэй адлирхуу юм. Эндэхид дүшэн нэгэ модоной зайда харбабад. Харин ёһотой метрээр хэмжэхэдэ тэрэнь 63 метр болоно. Тиигээд үбгэн, залуугүй тиимэ зайда харбажа эхилдэг.

Эндэ хуһан модоной үйһөөр гү, али бүдөөр орёожо һур хэдэг заншалтай. Тиигээд нэгэ годлидо хэдэн һурнууд-сагаалсанууд тудагдажа (һурнуудаа бэс бэедэнь дабхасуулжа табидаг тула) гарашадаг юм. Харин энээниисэнь годлиингоо (нэгэ годлидо нэгэ һур гараха ёһотой гэһэн дүримтэй) тоогоор, нэгэ һур гараба гэжэ тоолодог. Энэнь тон буруу. Хэрбээ саашадань иигэжэ тоолохо болоо һаа, нэгэ годлёор гаргагдаһан һурнууд абтаха ёһотой бшуу. Үгы һаа һурнуудтаа тоонуудые бэшэжэ, очко тоолохо шухала.

Гадна модоор хэһэн годлинууд найдамгүй байдаг. Юуб гэхэдэ, үмхирхэдөө түргэн тохир болошодог ба түргэн эбдэрдэг. Тиимын тула манай республика дотор һур харбалгые үргэдхэхын тула, нэн түрүүн түмэрөөр номонуудые ба годлинуудые, мүн һурнуудыешье хэжэ олоной дунда худалдаа наймаанда гаргаха бэзэ гэжэ һанагдана.

Бүхэ барилдаан тушаа хэлэхэ болоо һаа иимэ. Энэ зун Үлэгшэндэ хамта 44 бүхэшүүл хүсэеэ үзэлсэбэд. Эндэ 16 наһанһаа эхилээд, 40 наһатай хүнүүд барилдаа. 16 наһатай Володя Цыренов 33 наһатай багжагар бүдүүн бэетэй Б. Гончиков гэгшэтэй барилдаба. Володя нилээд шангаар тулалдабашье, Гончиковые үргэжэ ябатараа бэеынь даангүй, өөрөө дарагдажа диилдэһэндэ тоологдобо. Энэнь хаража байһан зондо аягүй байба. Юуб гэхэдэ, ургажа ябаһан шамбай шииранг залуу барилдаашанай иигэжэ дарагдахада урмагүй байна бшуу даа.

Үшөө нэгэ ушар хараад үзэе. Баһал 16 наһатай Сергей Банзаракцаев 30 гаран наһатай үнинэй барилдааша Доржо Дамдиновтай тулаба. Барилдаан үнишье үргэлжэлөөгүй, Дамдинов гараараа газар халта шүүрэжэ, диилдэһэндэ тоологдобо.

Иимэ ушарнууд харахада һонигүй байдаг. Гадна, зарим шүрбэһэгүй хүнүүд жээрэб татахадаа залуу гүлмэр хүбүүдтэй тудажа, бэлэхэнээр түрүү һуурида гарашадаг.

Гадна, бүхэшүүл барилдахынгаа урда тээ ба һүүлдэншье (хаяһан бүхэнь) «самналга» хэжэ, харагшадые һонирхуулха ба өөһэдынгөө бэелигые харуулха гээшэ тон шухала гэжэ һананаб. Нүхэр Красавинай дурадхаһан зүйлнүүд барилдаанда ба һур харбаанда ехэ нүлөөтэй байха бэзэ гэжэ һанагдана.

М. Гончиков.

Тори, Үлэгшэн,

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

Ухибүүдэй аяншалга

Һуралсалай жэлэй туршада ойлгожо абаһан юумэеэ нюдөөрөө хаража, түрэл нютагайнгаа, Бурят оронойнгоо байгаалиин баялигтай танилсаха, мүнөөнэй техникэ ехэтэй колхозууд, совхозуудаар, машинно-тракторна станцинуудаар ябаха зорилготойгоор Орлигой дунда һургуулиин ахалагша классуудай 9 һурагшад 2 багшанартайгаа аяншалгада гараба. Эдэнэр 20 хоног соо ябаха түсэбтэй.

Тэдэнэр сагаан мүнгэн малгайтай Саянай уулануудые хараха, Аха мүрэнэй нэгэ һалааень үгсэжэ, модогүй шулуун хадануудые дабажа, Ильчирэй геолого-разведочнэ экспедици хүрэжэ амарха. Тэндэһээ Мондо орожо, Түнхэнэй аймагай колхозуудаар, МТС-үүдээр ябаад, Эрхүү город орохо. Энэ городтой танилсаад, Ангар ГЭС бараһанай һүүлээр республикынгаа түб хото Улан-Удэ ошохо. Тэндэ промышленна предприятинуудай хүдэлмэри ошожо хараха.

Энэ аяар холын Аха нютагһаа гаража, аянда ябаха зуураа, ухибүүд түүхэтэ газарнуудые хараха, элдэбын ургамалые, амитадые суглуулха юм. Һургуулиин зарим ухибүүд пионериүүдэй лагерьта амарна.

М. Жамьянов,
Ахын аймагай гэгээрэлэй таһагые даагша.

Тариянда умбаһан мал

Яруунын «Коммунизм» колхозой центр Мухаршэбэр гэжэ тосхонһоо хойшо машинын ябадаг харгы зүбшөөд тариялангай посхоод арба гаран газараараа гурба, дүрбэн ханань дэлбыжэ унашанхай хэбтэнэ. Эдэ нүхэ һүбөөрнь мал зоргоороо тариянда орожо, умбана. Зүүн-Ульдиргэ тосхонһоо баруун урагшаа шэнээр баригдажа байһан посхоод бага гүбөө хүрэнгүй тогтоһоор хорёод шахуу хоножо байна.

Ниитынгээ зөөридэ иимэ хайхарамжагүй байхадаа, «Коммунизм» колхозойхид тариягаа ехээр гэмтээжэ болохонь гээшэ.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэд энээн тухай һанаагаа табиха зэргэтэй.

Б. Жанчипов.

Байза, автобусто яажа һуултайб?

Улан-Удэһээ Нарһата хүрэтэр үдэр бүри автобус ябадаг. Энэ машина Эгэтын МТС-эй центрһээ гурбан зуун метр хажуу тээгүүр гарадаг һэн. Энэ МТС-тэ хэдэн зуун хүн хүдэлдэг юм. МТС-тэ ажаһуугшадай, хүршэ колхозуудай гэшүүдэй эрилтын ёһоор МТС соогуур автобус гарадаг болоһон байгаа. Тээ нэгэ хэды иигэжэ ябаад, энэ автобус баһал эндэ тогтонгүй, МТС-эй хажуугаар гаршадаг болоо. Эндэхи ажалшад энээн тухай оло дахин эрилтэ хэһэн байха. Теэд туһа болоногүй.

Хэрбээ эндэ талаар ошохо болоо һаа, харгы дээрэ гаража, автобус хүлеэлтэй болодог. Арай гэжэ ерэхэдээшье автобусто һуухын аргагүй, хүн дүүрэн байдаг. Энэ харгыда автобусто хүнэй олон байдагые мэдэжэ байгаад, автотрестынхид бишыхан машина ябуулдагынь ехэ гэмшэлтэй.

Эгэтэ нютагта ажаһуудаг хүн зон ядахын сагта зундаа томо автобус ябуулаг лэ гэжэ эрилтэ хэхэ байнабди. Энээнгүй хүнэй ехэ түрсэлдөөн болоно.

Зарьмандаа автобусые жолоодогшод билет худалдаха гурим эбдэнэ, эдэнэй зариманиинь хүнүүдһээ мүнгэ абаад, билет үгэдэггүй.

Автотрестын хүтэлбэрилэгшэд бидэнэрэй эрилтэдэ анхаралаа табиха бэзэ гэжэ найданабди.

Эгэтын МТС-эй хүдэлмэрилэгшэдэй даалгабаряар парторганизациин секретарь
А. Баяндуев.

Энээниие саашадань тэсэхээр бэшэ

Хүдөө ажахые оньһожоруулха училищи мэргэжэл һайнтай механизаторнуудые бэлэдхэжэ, МТС-үүд болон совхозуудта үгэхэ гэһэн үүргэтэй. Селендумын училищиин хүдэлмэри хараад үзэхэдэ, энэ үүргэеэ дүүргэжэ шаданагүй. Энэ училищида һуралсалай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри муугаар табигдаһан дээрэһээ һурагшадынь муугаар һурана, журамынь муу. Һуралсалай талаар иимэ дутагдал юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, училищиин зарим багшанар ажалдаа хайша хэрэгээр хандадаг, заажа байһан предмедээ һурагшадта хүсэд ойлгуулхые оролдодоггүй байна. Жэшээнь, училищиин директор нүхэр Бандо урогуудай түсэб зохёодоггүй, харин хэзээ нэгэ хэһэн түсэбөө хэрэглэдэг байгаа. Тэрэшэлэн бусад зарим багшанар 5—6 үдэрэй урогуудта нэгэ түсэб табидаг заншалтай. Тиихэдээшье тэрэ түсэбынь түргэн мүрөөр зохёогдоһон байдаг. Тэндэнь харуулан ойлгуулха ямар зүйлнүүд хэрэглэгдэхэб, урок ямараар үнгэргэгдэхэб гэхэ мэтэ юумэн үгы байдаг. Гадна олонхи багшанар зааха юумэн тухайгаа юушье бэшэнгүйгөөр сээжээр хэлэдэг гуримтай. Һурагшанараа хүдөө ажахын түрүү дүй дүршэлтэй, наукын түйлалтатай танилсуулдаггүй, харин өөһэдөөшье тэрээнтэй хүсэд танилсаагүй байдаг. Жэшээнь, багша Токарюк тиимэ байгаа.

Һуралсалай хүдэлмэриин муугаар табигдаһанай үшөө нэгэ гэршэ юун бэ гэхэдэ, элдэб шалтагаанаар һуралсалай саг гээгдэдэг байна. Зарим үдэрнүүдтэ һурагшадай олонхинь занятидаа байдаггүй. Июлиин 7-до Лайдаповагай урогто миин 8 хүн байгаа. Май һара соо баһа иимэ ушар болоһон юм. Зарим һурагшад хэдэн һараар занятиһаа таһардаг. Һуралсалай хүдэлмэриин муугаар табигдаһан дээрэһээ олон хүн муугаар һурана.

Эдэ бүгэдэ дутагдалнууд хаанаһаа һабагшатайб гэхэдэ, училищиин директор Бандо, ахалагша мастер Щапов, культурно-хүмүүжүүлгын талаар директорэй орлогшо байһан Бирючинский һуралсалай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри анханһаа муугаар табяад, саашадаа заһаха гэжэ оролдоогүй, багшанар болон мастернуудтаа ёһотой туһаламжа үзүүлээгүй гээшэ. Училищиин хүтэлбэрилэгшэд багшанарай ажалые шалгадаггүй байгаа. Гадна, училищиин һуралсалай таһаг программын дүүргэгдэжэ байһан тухай оройдоо шалгаагүй. Тэрэнһээ боложо зарим багшанар хээгүй урогуудаа хэһэн дээрэ тоолоод, энээнэйнгээ түлөө салин абадаг байба. Багша Радионова, директор Бандо иигэжэ мүнгэ абаа. Гадна училищиин багшанарай өөһэдэйншье журам муу.

Училищиин һурагшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри огто ябуулагданагүй, лекци, элидхэл уншагданагүй. Библиотекэнь суургатай байдаг. Техническэ ухаалан зохёолгын кружок хүдэлдэггүй. Иимэ дээрэһээ һурагшадай зарьман элдэбээр аашалха, архи ууха гэхэ мэтын ааша гаргана.

Энэ училищиин хүдэлмэридэхи дутагдалые усадхаха, ажалыень үндэһөөрнь һайжаруулха хэмжээ абахаар болоо. Ажалай резервэнүүдэй управлени, тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэд эдэ бүгэдэ тухай үнинэйл мэдэхэ байха. Теэд хэмжээ абадаггүйнь гайхалтай.

Б. Селендумын.

ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ БАЙДАЛ ТУХАЙ ҺАНАЛАА ТАБИХААР БОЛОО

Борьёогой совхозой машинно-тракторна мастерской сооһоо фермэнүүд тээшэ шэглэн комбайн шагтагалһан тракторнууд хойһо хойноһоо гаражал, гаражал байна. Мүнөө совхозой олонхи комбайнууд заһабариһаа гаранхай, үлэһэн хоёр комбайн эдэ үдэрнүүдтэ заһагдаха.

Мүнөө жэлдэ совхозой орооһото культурануудай ехэнхинь амяарлан хуряагдаха юм. Энээндэ 20 лафетнэ жатка хэрэглэгдэхээр хараалагдана. Мэнэ һаяхан совхоз 15 иимэ машинануудые абаа. Эдээнэй 12-нь суглуулжа хабсарагданхай, бэшэниинь суглуулагдажа байна. Д. Е. Ереминэй хүтэлбэрилдэг заһабариин бригада оролдосотойгоор ажаллана. Энэ бригада хуряалгын эхилтэр лафетнэ жаткануудые, солоомо суглуулдаг түхеэрэлгэнүүдые, мүн бусадшье зэмсэгүүдые дууһан бэлэдхэхэ гэһэн уялга абанхай.

Тарюа хуряалгын бэлэдхэлдэ олон дутагдалнууд бии байна. Жэшээнь, хуряалгын агрегат жолоододохо механизаторнууд олон дутана. Совхоздо олон комбайнернууд дутана, лафетнэ жаткын 15—17 машинистнууд дутуу. Иимэ байһандань совхозой дирекци ехэ зэмэтэй. Юуб гэхэдэ, механизаторнуудай байра байдал һайнаар түхеэрхэ гэжэ совхозой дирекци оролдохогүйһөө гадна юушье хэдэггүй, хайхардаггүй байна. Мүнөө жэлдэ манай совхоздо хүдэлхэеэ ерэһэн олон хүнүүд гэдэргээ бусашоо. Шалтагааниинь—байха байра үгы. Совхозой хүдэлмэришэдэй байра байдал һайжаруулха тухай мүнөө бага сагын юумэн хэгдэжэ байна. Совхозой арга боломжоор харахада энэнь ядуу даа. Хүдэлмэришэдэйнгөө байра байдалые һайжаруулха арга эндэ яһала бии гээшэ. Зүгөөр, совхозой хүтэлбэрилэгшэд хүдөө ажалда ажаллажа ябаһан хүнүүд тухай, тэдэнэй эрилтэ тухай мартадаг байна гэжэ тэмдэглэлтэй.

Саашань мастерскойн байра заһабари хэхэдэ тааруугүй, хүйтэнэй сагта зосоонь хүдэлхын аргагүй, мүнөөшье харалган хүйтэн үдэрнүүдтэ зохидгүй байдаг. Мастерскойн түхеэрэлгэ, зэмсэгүүдшье хуушараа. Тиимэһээ шэнэ һайн, типовой мастерской барихаар болоо. Мастерскойн хашаа соо нэгэшье һарабша үгы. Гүрэнһөө абтаһан шэб шэнэ машинанууд нара һалхинда, бороо хурада орожо байдаг. Машина хадагалха һарабша, сарайнуудые бариха тухай совхозой дирекци бодомжолхо ёһотой.

Заһабари хэжэ байһан хүдэлмэришэдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри эмхидхэгдээгүй, эдээнэй хүдэлмэриин дүн харуулһан доскашье үгы. Энээндэ хэншье һанаагаа табинагүй.

Совхозой дирекци, партийна, комсомолой, профсоюзна организацинууд, фермэнүүдые эрхилэгшэд машина зэмсэгүүдээ тарюа хуряалгада саг соонь бэлэдхэхын тулада һанаагаа табиха, хүдэлмэришэдэйнгөө байра байдал һайжаруулха, тэдэнэй эрилтэ хангахын түлөө оролдохо уялгатай.

В. Башаров.

Городой хэлхеэ холбооной хүдэлмэри һайжаруулха

Манай городой хэлхеэ холбоон һүүлэй жэлнүүдтэ яһала һайнаар хүдэлдэг болоожо байна. Телефоной автоматическа станци баригдаа, хэлхеэ холбооной 3 таһаг нээгдээ. Олонхи таһагууд телеграфын һайн түхеэрэлгэ абанхай, газетэ, журнал зөөдэг участогууд, почтын хайрсагууд олошороо, телефон-автомадууд олон болоо. Иигэжэ хэлхеэ холбооной хүдэлмэри һайжарбашье энэ хэрэгтэ дутагдалнууд бии байһаар. Городой хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай эрилтые хүсэдөөр хангахаар ажалаа эмхидхэжэ шадаагүй. Даалгагдаһан хэрэгтээ хэлхеэ холбооной зарим хүдэлмэрилэгшэд хайша хэрэгээр, хүн зоной эрилтэдэ ёһо тэдыгээр хандадаг байна. Энээнһээ гадна, городой зарим газарнуудта хэлхеэ холбооной таһагууд муу, тулюур гэрнүүд соо байдаг, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд таарамжатай гэр үгэдэггүй байна. Жэшээнь, шэлэй механизированнэ заводто, модоной заводто хэлхеэ холбооной таһагуудай гэр һэлгэхээр болонхой. Городой захын ехэ ехэ һуурин газарнууд—Аршан, Зооветинститутдай һуралсалай ажахы, Ангай совхоз гэхэ мэтэ газарта хэлхеэ холбооной таһагууд оройдоо үгы. Энэ асуудалаар оло дахин шиидхэбэринүүд абтаһан байха. Теэд мүнөө болотор тэдэнь дүүргэгдэнэгүй.

Лазо гэжэ һууринда, бэшэшье газарта баһа хэлхеэ холбооной таһаг үгы. Теэд городой аймгүйсэдкомууд шэнэ гэр оложо үгэдэггүй, дүлии балай байжал байдаг.

Дээрэ дурсагдаһан газарнуудта хэлхеэ холбооной таһагууд үгы байхадаа, манай хүдэлмэрилэгшэдэй ажалда ехэ хүндэ байдаг. Городской Соведэй гүйсэдком, городой аймгүйсэдкомууд энэ асуудал шиидхэлсэхэ уялгатай. Манай хэлхеэ холбоошод хүдэлмэреэ улам һайжаруулхын түлөө өөһэдынгөө зүгһөө бүхы хэмжээ абаха.

С Новак, хэлхеэ холбооной Улан-Удын конторын начальнигай туһалагша.

Ургамалай дайсан—зумбраатай тэмсэхэ

Орооһото культурануудта, ургамалда ехэ хохидол ушаруулдаг зумбраа (үрхэ) Курумканай аймагта жэл бүри олон болоожо байна. Энэ аргагүй түргэнөөр олон болодог амитан гээшэ. Жэшээнь, эртэ хабар нэгэ гектар газарта 5—10 байгаа һаа, гүлгэлһэнэйнгөө һүүлээр 5—6 дахин олон болодог. Һүүлэй жэлнүүдтэ зумбраатай тэмсэхээ болишоһомнай, зумбраа аргагүй олон болошоо. Энэ тэмсэл ябуулхада бараг лэ байгаа. Хабартаа, зундаа һургуулиин һурагша бүхэндэ даабари үгөө һаа, олые хюдаха һэн.

1949—1950 онуудта зумбраа агналга яһала һайнаар эмхидхэгдэнхэй байгша һэн. Алаад, арһыень бэлэдхэлэй организацида тушаажа, ухибүүд өөһэдтөөшье олзо олодог байгаа. Һүүлэй үедэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэдшье, ангай ажахышье (нүхэр Баженов) энэ хэрэг тоохоёо болишоо. Зумбраагай арһа бэлэдхэхэ түсэбтэй аад, ангай ажахынхид хэрэгсээнэгүй. Эндэ 13 ангуушад бии, эдэнэй 11-дэнь 200—200 арһа тушааха даабари үгтэнхэй. Теэд эдэнэй нэгэниинше түсэбөө дүүргэнэгүй. Гадна, зумбраа алажа, 1000 арһа тушааха хэлсээн Курумканай дунда һургуулитай хэгдэһэн байгаа. Энэ хүдэлмэри эмхидхээгүй дээрэһээнь нэгэшье арһан тушаагдаагүй юм.

Колхозуудай, һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, ангуушад энэ хэрэгтэ хайхарамжаа табихаар болоо.

Ц. Намдаков.

Краснодарска хизаар. Тбилисскэ районой Буденныйн, Фрунзын, Шевченкын болон Горькиин нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артельнүүдэй колхозниигууд Ванновска МТС-эй механизаторнуудтай хамта столовонуудтай, улаан булангуудтай, хамтын байрануудтай, долоон аятай зохид полевой стануудые баряа. Колхозниигууд хүдэлмэриингөө һүүлээр эндэ һайнаар амарха аргатай болоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: дүрбэдэхи тракторна бригадын, Фрунзын нэрэмжэтэ тарюан ажалай нэгэдэхи бригадын хамтын байра харуулагдана.

ТАСС-эй фотохронико.

Хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ харуулагдажа байһан малнууд саг үргэлжэ врач-ветеринарнуудай хиналта доро байна. Эндэ байдаг «Сигнал» гэжэ буха 1100 килограмм татадаг юм. Энэ бухые Киргизскэ ССР-эй Ленинопольскын үүлтэртэ малай гүрэнэй рассаднигһаа выставкэдэ асаржа ябаха замдаа, хүлэйнь шүрбэһэн хуурһан байгаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ветеринарна техник В. И. Богданов «Сигнал» гэжэ бухые аргалжа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Арадай демократиин оронуудай туристнэр Баргажанаар аяншалба

Баруун зүгһөө: демократическа оронуудай туристнуудые Баргажандань угтажа абаба. Ажалай сүлөөтэй үдэр туристнууд Баргажанай иргэдтэй уулзаа.

Баруун зүгэй демократическа оронуудай туристнууд Баргажанда ерэхэнь гэжэ дуулдамсаар ВЛКСМ-эй аймкомой байшангай дэргэдэ хүн зон олоороо сугларба.

Уданшьегүй автобус дүтэлэн ерэжэ, айлшадай тэндэһээ гарахада амаршалгын хашхаралдаан болоо. Халуунаар гар гараа барилсанад.

Москвагай инженерно-экономическа институдай аспирант чех Зденек Габа амаршалгын үгэ хэлэбэ.

— Бидэ 19 туристнуудай дунда Москвагай МГУ-гэй, инженерно-экономическа институдай студентнэр ябалсана. Сибиргүүдай ажабайдалтай, ажал хүдэлмэритэй танилсахаа, тантай бүри дүтэ танилсаха гэһэн зорилготойгоор бидэ иишэ ерээбди. Манай дунда чехүүд, полягууд, немка бии. Маниие һайнаар угтаһандатнай халуун зүрхэнһөө баясхалан хүргэнэбди.

Баргажан тосхоной комсомолшууд ба залуушуулай зүгһөө ВЛКСМ-эй аймкомой секретарь И. Панфилов, комсомол Рая Басенко гэгшэд амаршалгын үгэнүүдые хэлээ.

Айлшад Баргажан тосхоной түүхэтэ газарнуудаар ябажа танилсаа. Удаань «Банная» гэжэ спортивна талмай дээрэ айлшадай ба нютагай командануудай хоорондо волейболоор хани ёһоной мүрысөөн болоо. Мүрысөөн нютагаархинай илалтаар дүүрээ.

Үдэшэнинь Культурын ордон соо хүн зон олоороо сугларжа, уулзалга болоо. Эндэ Зденек Габа — Чехословацка Арадай Демократиин республикын экономическа хүгжэлтэ, тэндэ социализм байгуулга, чех арадай ажабайдал тухай һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө. Инженерно-экономическа институдай студент Янош Павляк Польшын залуушуул советскэ залуушуултай холбоо барисаагаа улам бэхижүүлхын түлөө яажа эрмэлзэнэб гэжэ хэлэжэ үгөө.

Немка Марьяна Валтер үгэ хэлээ.

— Германска Демократическа Республикын залуушуул бүхы дэлхэйн залуушуудта адли хани барисаа, эб найрамдалые улам бэхижүүлхын түлөө эрмэлзэнэ. Бидэ немцүүд совет арадай хэээдэшье дайлалдахагүйбди гэжэ немецкэ залуушуудай зүгһөө минии хэлэхые зүбшөөгыт,— гэжэ тэрэ үгынгөө түгэсхэлдэ хэлэбэ.

Вечерэй түгэсхэлдэ айлшадай хор чех арадай дуунуудые дуулаа. Сугларагшад айлшадай дуу дуулахада нэрьежэ альга ташалгаар баясхалан хүргэбэ.

— Танай нютаг, нютагайтнай үзэсхэлэн һайхан байгаали, та залуушууд бүгэдэ биднэдэ ехэ һайханаар һанагданат. Баргажан нютаг, Алдаргаа Байгал далай, Сибирь гээшые өөрынгөө нюдөөр харахандаа ехэ баяртайбди,—гэжэ чех басаган Ольга Клсена хэлээ.

Баргажанда хоёр хоноод айлшад Усть-Баргажан зорин мордоо. Тэндэһээ тэднэр Байгал далай дээгүүр тамаран «Святой нос» хүрөөд, Эрхүү орохо юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: арадай демократиин оронуудай туристнуудые баргажанаархин угтажа байна.

В. Орлов.

Зохид арга гэжэ һананабди

Тракторна-таряан ажалай комплексно бригада тухай

(Хэжэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Н. Ц. Очиржаповай хөөрөөн)

Манай колхоздо хүдэлдэг Чесаныи МТС-эй тракторна бригадада элдэб янзын найман трактор бии. Энэ хадаа 2400 гектар тарялангай-мнай газарые элдүүрилжэ, тарилга хэдэг, ургаса хураадаг хүсэн гээшэ. Онһото техникын орёоень танижа, хүсэ шадалыень хүсэд хэрэглэдэг механизаторнууд Цыденов Цыренжаб Чимитдоржи хоёр, Балдан Цыренжапов, Агван Бадмаев, Дулма Баярнова, Жибзимаа Гармажапова, тэдэнэй ажалша бэрхэ бригадир коммунист Дашицырен Жанаев гэгшэд ажалай амжалта туйлахын түлөө оролдодог байгаа.

Олон тракторнуудтай, тэдэнээ хүдэлгэхэ мэргэжэлтэй хүнүүдтэй аад, урда жэлнүүдтэ энэ бригада газар хахалхадаа, тарилга хэхэдээ, ургаса хуряахадаа болзорһоо хоцол хожомдожо, угаа унжагайгаар хүдэлдэг һэн.

Ямар шалтагаанһаа ажал һаатадаг байгааб. Бригада соогоо тракторнстнуудтай, колхоз соогоо колхознигуудай ажал хүдэлмэри ахир бохироор эмхидхэгдэнхэй байшоо бшуу. Тракторна бригада таряан ажалай бригадын хаһалта доро хүдэлдэг гуримтай һэн. Хабар, тарилгада гарахынгаа урда, колхозой правлени прицепщигүүдые, сеялкэшэдые, уһа болон горючи шэрэхэ хүнүүдые тракторна бригадада үгэдэг байгаа.

Гэбэшье, ажалай хүсэтэй хүнүүдэй колхоздоо үсөөдэдэг ушарһаа, таряан ажалай бригадир зарим хүнүүдээ тэндэһээнь абажа, һаатажа байһан шухалын шухала ажалда эльгээдэг һэн.

Тракторна бригадынхидта таарамжагүй, урма хухархаар ушарнууд болодог байгаа бшуу. Полиин заха руу гү, али бүри холо ябашаһан таряан ажалай бригадирые бэдэрһээр байтар, үдэр үнгэршэдэг бэлэй. Тэрэ һамбаанда трактор зогсожо, гүрэнэдэшье, колхоздошье гарза хохидол шэрэдэг байба. Үшөө нимэ ушарнууд болодог бэлэй. Таряан ажалай бригадир өөрөө хараа түсэб табиха, тракторна бригадын бригадирта тэрэнэйнээ тад ондоо харах түсэб МТС-тэ ерэхэ. Удаадань үтэ унжагар арсалдаан энээн тухай болодог һэн. Үшөө дээрэһээнь МТС-эй дирекци, колхозой правлени хоёр тээһээнь оролсохо. Хүнүүд арсалдаад байдаг, техникэ зогсожол байдаг дээрэһээ тракторна бригада хэхэ уялгатай ажалаа саг болзор соонь бүтээжэ ямжадаггүй бэлэй.

Парти болон Правительствын хүдөө ажал тушаа гаргаһан бүхы шиидхэбэринүүдые оронойнгоо түрүү колхозуудай болон МТС-үүдэй дүй дүршэлые, Урда зүгэй болон Хойто Кавказай зүгэй олон ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн дээрэ Никита Сергеевич Хрущевой хэлэһэн үгые шэнжэлэн үзөөд байхадаа, тракторна болон таряан ажалай бригадануудай ажалай эмхидхэлэй шэнэхэн хубилгаа гэжэ бодообди. Колхозойтнай, тракторнистнуудтай зүбшэн хэлсээд, МТС-тэ, партиин айкомдо нягталан бодожо үзөөд, тракторна болон таряан ажалай бригадануудые усадхажа, орондонь тракторно-таряан ажалай комплексно нэгэ бригада бии болгохо гэжэ шиидхээ һэмди. Тракторна бригадын бригадир байһан Дашицырен Жанаевай хүтэлбэри доро 22 механизаторнуудтай, 68 колхознигуудтай шэнэ бригада энэ жэлэй март һарада тогтоо.

Эдэнэр колхоз дээрэ байра байдалтай, бүлэ гэртэхинтэй, булта колхозой гэшүүд тулада түрэл колхозоо бэхижүүлхын хойноһоо урма зоригтойгоор хүдэлжэ ороо. Бригадир эрхэ үргэдхэхын түлөө тэрэнние правлениин гэшүүн болгожо һунгаад, тракторнстнуудай болон колхознигуудай ажалай бүридхэл ами-аминдань ябуулха хоёр үнэтчигүүдые гаргажа үгөөбди. Колхозой агроном хадаа тэндэхи таряан ажалай агрономическа бүхы хүдэлмэринүүдые хүтэлбэрилхэ уялгатай болонхой. Үглөө бүри колхознигууд сугларжа, бригадирһаа даабари абадаг. Тэндэ гэшүүд бүгэдэ рүүлэгшэ гү, али тэрэнэй орлогшо байлсадаг. Партиина организациин секретарь манай орон дотохи болон хилын саанахи һонинуудые тодо тобшоор хөөрэжэ үгэдэг. Энэ хадаа ажалшадые эмхитэй журамтай ябадалда һурдагдаг байна. Мүнөө бригадир сонхо тоншожо, гэр бүхэнэй үүдэ татажа ябахаяа болинхой.

Тракторна-таряан ажалай комплексно бригада ямар аша туһа биднэдэ үгөөб? Тракторнууд бүхы хүсэ шадалаараа хүдэлэгдэдэг болоо. Нэгэ байгаалиин уларилтай таараалдуулан, энэ жэлдэ нёдондойхиһоо арбан хоногоор хожом хабарай тарилга эхилээбди. Тиигэбэшье, эртын орооһото культуранудай тарилга богонихон болзор соо дүүргээбди. Агротехническа таалаар эрээд таарамжатай хаһада тарилга хэжэ, газарай хүрьһэнэй шииг нойтые барижа шадаад байхадаа, үндэр ургаса хуряан абаха аргатай болообди.

Мүн шэнэ эмхидхэл пар хахалалгада эрээшье һаһаа харуулаа. Нёдондо жэлэй майн 15-да нэгэшье гектар пар хахалагдаагүй байһан аад, энэ жэлэй тэрэл үдэр аяар 571 гектар пар хахалагдажа, жэлэй түсэбэй 81 процентнь дүүрээд байгаа. Урда жэлнүүдтэ апрель һара соо пар огто бэлэдхэдэггүй аад, мүнөө апрель соо хоер зуу гаран гектар хахалаабди. Майн 20-до пар хахалалгын түсэб бүримүнөн дүүргэөөбди. Үнгэрһэн онуудта июнь һара гаратар хахалан энэ хүдэлмэрые дүүргэжэ ядажа байдаг бэлэй.

Газар тарялангай хүдэлмэриһөө гадна, колхозой ажалай бэшэшье һалбаринуудай ябаса һайжараа. Табан километр зайтай байһан МТС-эй электростанцитай колхозно һуурина холбохо гэжэ колхознигуудай хамтын суглаан шиидхээ. Колхознигууд столбын модо отолжо, таллуулаа. Тиихэдэнь, тракторнстнууд тэрэ модо тракторааар шэрэжэ асараад харгы руу тараагаа. Колхознигууд болон тракторнстнууд бултадаа ажалайнгаа забһарта нэгэ-нэгэ столбын нүхэ малтаа.

Үшөө нимэ жэшээ хөөрэхүүб. Колхозой правлени таряан ажалай бригадирта мал ажалай фермэнүүдтэ үбһэ шэрэжэ даабари үгэдэг һэн. Үбһэ шэрэхэ унаагүй, хүдэлхэ хүдэлмэришэн үсөөнтэй бригадир, мүнөөхил тракторна бригадын бригадирһаа туһаламжа эридэг байгаа. МТС-эй дирекциһээ ходо даабаритай байдаг бригадир ехэнхидээ, унаа, машина үгэдэггүй, хоорондонь нобшо хөөрэлдөөн эхилдэг бэлэй. Мүнөө тракторна бригадын бригадир МТС-эйнгээ директэй зүбшөөд, зарим тракторнуудаа малай үбһэ тэжээл шэрэлгэдэ зорюулжа эльгээдэг болонхой. Ажалайшье ябаса һайжараа, үлүү хөөрэлдөөншье гарахаяа болишоо агша. Уһалалгын һубагуудые механизаторнуудай тракторааар татаһанай ашаар нилээд нэлэнхы нугануудые болон орооһото культура тариг даһан зарим талмайнуудые хоёр дахин уһалжа шадаабди. Наг шэбхэ шэрэхэ, модо шулуу зөөхэ болон колхоз соохи яаралтай шухала ажалнуудта тракторнуудые хэрэглэнэбди. Комплексно бригадын бригадир ямаршье гүйлта, арсалдаагүйгөөр хэрэжалаа ябуулдаг болоо бшуу. У-2 болон ХТЗ-7 маркын бага хүсэнэй тракторнууд хаа яа ажалгүй болоод. Тракторнстнууд бригадирайнгаа даабараар модо хюрөөдэжэ, үрэн сэбэрлэжэ, мал шэгнэхэ гэхэ зэргын ажалда хүдэлдэг.

Тракторнстнууд колхозой ажалда хүдэлһэнэйнгээ түлөө колхознигуудтал адляар ажалай үдэр абадаг юм. Энэнь өөһэдтэншье угаа зохимжотой байдаг. МТС-нээ түлөөнгээ абадаг комплексно бригадын бригадирта колхоз хадаа таряан ажалай бригадирта үгэдэг байһан ажалта үдэрэй хахадые нэмэлтэ болгон үгэдэг. Энээн бүридэ дүшэн гү, али жэл соо 480 ажалта үдэр гамнагдана. Комплексно бригадын бригадирайшье түлөөһэн ехээр дээшэлжэ гэшэ.

Март һараһаа эхилжэ һэн ажалай шэнэ эмхидхэл хадаа мүнөө үеын ажал, байдалтай зохилдонхой арга метод гэжэ тоолоходо алдуугүй. Тракторнуудай ажалай бүтээсэ ехээр дээшэлжэ, ажалай журам һайжараа, колхозой элдэб һалбарин хүдэлмэринүүд бүтээсэтэй болоо.

Гэбэшье, ажалай эмхидхэлдэ үшөөл олон дутагдалнууд байһаар. Зарим даа бригадир хүсэд бодожо үзэнгүй, даабаринуудые колхознигуудта үгэдэг гү, али зарим колхознигууд бригадирай даабари дүүргэхэ орхихо ушар болодог.

Бидэнэр саашадаа эдэ дутагдалнуудые усадхахабди.

В. Стоянов бэшэжэ абаба.

ХИЛЫН СААНАҺААА ЕРЭҺЭН ТЕЛЕГРАММАНУУД

Египедэй Республикын Национальна суглаан баярай оршон байдалда нээгдэбэ

КАИР, июлиин 22. (ТАСС). Египедэй Республикын Национальна суглаан энэ үдэшэ Каирта баярай оршон байдалда нээгдээ. Суглаанай нээлгэдэ республикын президент Гамаль Абдель Насер ерээ. Национальна суглаанай түрүүлэгшэ Абдель Латиф Эль-Богдади гэгшэдэ үдэшүүлэн президент Насер нээмэл автомашинада һуугаад республикын ордонһоо бүхы город соогуур ябажа, Национальна суглаанда ерээ. Каирай хүн зон президентые хани халуунаар амаршалаа.

Президентын Национальна суглаанда ерэхэдэ 21 буудалгаар артиллерийскэ салют үгөө. Президентые угтахын тулада хүндэлэлэй харуул табигдаһан байгаа. Египедэй республикын гүрэнэй туг Национальна суглаанай байшан дээрэ баяр ёһололой оршон байдалда үргэгдөө.

Национальна суглаанай заседаниин зал соо Гамаль Абдель Насерай ороходонь депутадууд болон айлшад нэрьесэ альга ташан угтаа.

Египедтэ байдаг харин дипломатическа түлөөлэлгын газарнуудай толгойлогшонор, харин оронуудай ерэһэн айлшад, нютагай болон бусад оронуудай журналистнар Национальна суглаанай нээлгэдэ байлсаа.

Нэгэдэхи сессиие Национальна суглаанай түрүүлэгшэ Абдель Латиф Эль-Богдади нээгээ. Республикын президент Гамаль Абдель Насер тангариг үгөө. Удаань президент Насер дэлгэрэнгы үгэ хэлэжэ байна.

Зүүн-Урда Аравиин усгагаатанай буһалгаан бүри үргэдэнэ

КАИР, июлиин 22. (ТАСС). Бахрейнһээ абтаһан мэдээсэлэй ёһоор Англиин зүгһөө дэмжэлгэ абадаг Маскадай султан Саид Бен-Тимур гэгшэдэ эсэргүүгээр буһалгаа хэһэн араб усгагаатан Англиин офицернүүдэй хүтэлбэреэр дай хэжэ байһан султанай сэрэгүүдтэй дайлалдасаар горьтой амжалта туйлажа, Оманай газарай нилээд ехэ хубиенъ эзэлжэ байна. Буһалгаа хэгшэд Оманай эртэ урдын нислэл хото Назва городые, тэрээнэй бусад хэдэн һуурин газарнуудые, тэрэ тоодо Ибри городые эзэлээ.

Оманай имам Галеб Бен-Али гэгшын Каирта байдаг түлөөлэлгын газарай мэдүүлгэ толилогдоо. Тэрээн соонь иигэжэ заагдана. Орон дотор боложо байһан буһалгаанай шэнжэ шанар ба зорилгонь хадаа «бэеэ даанхай байдалтай болохын түлөө сүлөөрэлгын тэмсэл болоно» тиимэһээ англиин империализмда болон тэрэнэй агентнуудта эсэргүүгээр шэглүүлэгдэнхэй.

ЛОНДОН, июлиин 22. (ТАСС). Зүүн-Урда Аравида боложо байһан событинуудта Лондоной газетэнүүд ехэ анхарал хандуулна. «Англиин далайн сэрэгэй хүсэнүүдэй самолёдууд Оманда боложо байһан байлдаанда мүнөө хабаадалсажа байна. Оманай договороор холбоотой болоһон газар дээрэхи Англиин далайн-сэрэгэй базануудта шэнэ хүсэнүүд эльгээгдэжэ байнхай. Англиин хуурай газарай сэрэгүүдэй подразделенинүүд Персидскэ залиыдай эрье дээрэ олоор суглуулагдаад, буһалгаа хэһэн усгагаатанда эсэргүү доботолго дары хэхээр бэлэн байна. Тиихэдэ Англиин сэрэгэй суднанууд договороор холбоотой Оманай болон Маскадай газар шадарай уһанда харуулха ябуулга «болоо» гэжэ Оманай хилэ дээрэ ошоод байһан «Дейли мейл» газетын корреспондент мэдээсэнэ.

Оманай буһалгаа хэһэн усгагаатанда эсэргүү байлдаанда Англиин сэрэгүүдэй хабаадалга Англиин болон Саудовска Аравиин хоорондохи харилсаа сохом муудуулха байдал ниинь лабтай гэжэ мэдээсэл тэмдэглэгдэнэ.

Зүүн-Урда Аравиин нефтеэр баялиг газарнуудые өөрынгөө гараа оруулхые оролдожо байһан американска нефтяной монополинууд тэндэ боложо байһан юумэнүүдые хамааралсан ёһотой гэжэ сэхэ ойлгохоор Англиин зарим газетэнүүд бэшэнэ.

Оманай дотоодын хэрэгүүдтэ Англи хамааралсана

ЛОНДОН, июлиин 22. (ТАСС). Общинануудай палатын заседани дээрэ Англиин Гадаадын хэрэгүүдэй министр Селвин Ллойд мэдүүлгэ хээ. Маскадай султанда эсэргүүгээр буһалгаа хэһэн усгагаатаниие дарлагда хабаадалсажа, Оманай дотоодын хэрэгүүдтэ Англиин хамааралсаха гэжэ шиидэһэниинь энэ мэдүүлгэнһээ харагдана.

Туһаламжа үзүүлхэ тухай Маскадай султанай хэһэн гүйлтые Англиин правительство һайшаан дэмжээ гэжэ Ллойд мэдээсээ.

Англиискэ засагаархид шухала болоһон сагта сэрэгэй ябуулга энэ районда хэхэ зарим зэргын эрхэ түлөөлэлгэ абаа гэжэ Ллойд мүн лэ мэдээсээ. Маскадай газар дээрэ мүнөөдэ англиска нэгэшье часть үгы гэһэн мэдээн намда бии гэжэ тэрэ нэмээгээ.

Султанай газарай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахаһаа Англиие уялгалһан ямаршье договор үгы юм. Гэбэшье, Маскадай султанай гүйлта иимэ ябуулга хэхэ хүсэд үндэһэ баримта болоно гэжэ министр мэдүүлээ. Буһалгаа хэгшэд «газаа талаһаа туһаламжа абана» гэһэн хэбэртэйгээр шалтаг бараад Оманай хэрэгүүдтэ Англиин сэрэгэй хамааралсаха ябадал зүбтүүлнэ гэжэ Ллойд оролдоо.

ЛОНДОН, июлиин 22. (ТАСС). Пресс Ассошиэйшн агентствын дээсэлэнэй ёһоор Гадаадын хэрэгүүдэй министр Селвин Ллойд, оборонын министр Сэндис, штабуудай начальнигуудай комитедэй түрүүлэгшэ авиациин маршал У. Диксон болон авиациин главна маршал Бойл гэгшэдэй хабаадалгатай зүблөөн мүнөөдэр болоо. Маскадай султаниие Англиин дэмжэдэг агаарай вийска гобидохи байдал зүблөөн дээрэ хэлсэгдээ гэжэ агентствын мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Мароккын коммунистическэ партиин генеральна секретарь Али Ята гэгшын мэдүүлгэ

РИМ, июлиин 23. (ТАСС). Мароккын коммунистическэ партиин генеральна секретарь Али Ята гэгшын мэдүүлгые «Унита» газетэ мүнөөдэр толилоо.

Партида харша Г. М. Маленковой, Л. М. Кагановичын, В. М. Молотовой бүлэг тухай КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолдо Мароккын коммунистическэ парти ямараар ханданаб гэһэн асуудалда харюусахадаа Али Ята иигэжэ мэдүүлээ:

«Коммунистическэ партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые, бидэнэр, Мароккын коммунистнууд баһаал шааһан байгаабди. Тиимэһээ тэрэ съездын хараалһан хараа шугамһаа хүдэлмэреэрээ хүдэлөөе гэжэ дууруулха гэжэ оролдогшодые Центральна Комитедэй илаһандань бидэнэр имагтал баясахаа байнабди».

Фестивальда хабаадахаяа Москва мордобо

БУДАПЕШТ, июлиин 23. (ТАСС). Залуушуулай болон студентнүүдэй бүхэдэлхэйн VI фестивальда хабаадахын тулада Венгриин залуушуулай делегаци Москва орохоёо мүнөөдэр Будапештһээ гараа.

Үглөөнэй 8 час 30 минутада делегациин гэшүүд Эрхэ сүлөөгэй талмай дээрэ суглараа. Венгриин нислэл хотые сүлөөлхын түлөө болоһон байлдаанай үедэ наһа бараһан советскэ сэрэгшэдэй памятнигай дэргэдэ тэднэнэр веногуудые табяа.

Удаань ВСРП-гэй ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүн Дьердь Марошан, Залуушуулай коммунистическэ союзай эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ Золтан Комочин болон КСМ-эй хүтэлбэрилхэ хүдэлмэрилэгшэд түрүүтэй залуушуулай колоннонууд национальна ба улаан тугуудые барьяад, дуу хүгжэмэй аялган доро Будапештын үйлсэнүүдээр Баруун вокзал тээшэ ошоо. Вокзал шадарай талмай дээрэ митинг болоо. Фестивальда ошохоёо байгшадта хандан Дьердь Марошан үгэ хэлээ. Венгриин залуушуулай делегацие толгойлогшо Золтан Комочин харюугай үгэ хэлээ.

11 час 30 минутада поезд Москва шэглэн гараа. Демократическа залуушуулай гимнын аялган зэдэлээ, мордохуулагшад амаршалгын үгэнүүдые хашхаралдаа.

Ядерна зэбсэг туршалгые хорихын түлөө

ЛОНДОН, июлиин 23. (ТАСС). Эхэнэрнүүдэй национальна ассамблей болон эхэнүүдэй уласхоорондын хүдэлөөнэй саг үргэлжын комитет июлиин 22-то хамтын мэдүүлгэ толилоо. Буу зэбсэг хуряаха программые бэелүүлхэ хэрэгтэ түрүүшын алхам болгон ядерна зэбсэг туршалгые саг зуура болюулха тухай хэлсээнэй мүнөө хүрэтэр баталагдаагүй байһан тушаа эхэнэрнүүдэй һанаа сэдьхэлээ ехээр зобожо байһаниинь энэ мэдүүлгэ соо элиилэгдэнэ.

Саашадаа тус мэдүүлгэ соо иигэжэ хэлэгдэнэ: «Эхэнэрнүүдэй—манай организациин гэшүүдэй болон тэдэнэй тала баригшадай уряагай шууд сэхэ байһан дээрэһээнь, буу зэбсэг хуряаха талаар комиссиин хүдэлмэреэ дүүргэхын урда өөһэдынгөө бүлэг түлөөлэгшэдэй эльгээжэ, хараа бодолоо мэдээсэжэ гэээшэ бидэнэй уряа гэжэ тоолнобди».

Июлиин 25-да эхэнэрнүүдэй түлөөлэгшэдые хүлеэн абахыень буу зэбсэг хуряаха талаар ООН-ой Подкомитедэй комиссиин гэшүүдтэ мэдүүлгэ соогоо гуйһан байна.

Францида забастовконууд болоно

ПАРИЖ, июлиин 23. (ТАСС). Францида банкнуудай албахаагшадай забастовко гурбан долоон хоног соо үргэлжэлжэ байна. Банкнуудай албахаагшадай салин хүлһэ ойролоо гурбан процентээр дээшэлүүлхэбди гэжэ ээд баяшуулынь үсэгэлдэр зүбшөөһөө үгөө. Гэхэ зуураа, забастовко хэгшэд салин хүлһэ 12 процентээр нэмэхэ эрилтэ хэһэн байгаа. Забастовко хэгшэдэй национальна комитет ээдэ баяшуулай дурадхалые хүлеэн абахаяа арсаад, банкнуудай хүдэлмэрилэгшэдэй эрилтэнүүдэй хэсэд хангагдатар забастовко үргэлжэлхэ гэжэ мэдүүлээ.

Өөһэдынгөө эрилтэнүүдые дэмжэхын тулада банкнуудай албахаагшад үсэгэлдэр Парижда ехэ манифестаци хээ. Тэдэниие намнан тарааха гэжэ оролдохоодо, полициинхид 30 шахуу хүниие арестовалаа.

Парижай хэблэлэй мэдээсэлэй ёһоор Нор болон Изер департаментнүүдай бүд нэхэлгын предприятинүүдэй 5 мянга шахуу хүдэлмэришэд салин хүлһэ нэмэхэ эрилтэтэйгээр мүнөө забастовко хэжэ байна.

Францин компартиин байшанда доботолго хэгдэбэ

ПАРИЖ, июлиин 22. (ТАСС). «Юманите» газетын мэдээсэлэй ёһоор Францин компартида хамаатай аад, Нимэ городто (Гар департамент) байдаг байшан руу фашистнууд июлиин 21-эй һүни гранат хаяа. Энэ байшан горьтойгоор һандаргагдаа.

Хомор ушар

ПАРИЖ, июлиин 22. (ТАСС). Франс Пресс агентство иигэжэ мэдээсэнэ. Марей тосхондо (Шаранта департамент) ажаһуудаг залуу эхэнэр Бутен 13 һарын турша соо табан ухибүү түрэбэ. 1956 оной июньдэ тэрэ эхэнэр хүбүүн басаган хоёрые, энэ оной июлиин 20-до гурбан хүбүү түрэһэн байха юм. Эхэнь ба ухибүүдынь элүүр мэндэнүүд.

Американска самолет бута унаба

РИМ, июлиин 22. (ТАСС). Баруун оронуудай информационно агентствонуудай мэдээсэһэн ёһоор США-гэй далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй самолёт Турин шадарай хаданууддта бута һүрэн унаа. Юм хүн гэмтэжэ үхөө, нэгэ хүн хүнд шархатаа.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина. 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74. отв. секретаря— 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов —35-14. культуры и быта, промышленности —34-05, местной информации и писем —24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00481. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 3857.